

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónap 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 8-heteses petit sor egyszer 20 fillér.
 Minden következőnél 16 fillér.

Nyitólár sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetemen
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 107.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut 23. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF.

Péntek, szeptember 4.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Müller Károly az általános választó jogról
- A trónörökös a királynál.
- A fuzói programja.
- Megbukott a m-kól polgármester.
- Ha a király megérkezik...
- Ellítették a kovaszincel bírót.
- „Adják elő a darabomat!”
- A tolvaj baronessz.
- Magyar zsebmetszők Bécsben.
- Megtámadott városi tisztviselő.
- Vizsgálat az Aradi Hitelbankban.
- A gyilkos osendör.
- Goncz belépője.
- Párbajozott Zilahy Gyula társa.
- Egy uruló halálos szerencsétlensége.
- Amiről beszélnek.
- Tarkaságok.
- Zeppelin a fonográfbán.
- Bercse Mihály, a rettenetes.
- Társas: Utban a másvilág felé.

Müller Károly

az általános választói jogról.

Arad, szeptember 3.

Az egész ország közvéleményét az előtérben álló politikai kérdések közül legjobban a választójogi reform ügye foglalkoztatja. E kérdés körül a kombinációk egész serege indult meg, amelyek valamennyien a belügyminisztériumban készülő törvénytervezet részleteire irányulnak. A lapok hetek óta cikksorozatban tárgyalják Andrassy tervezetét, amelyről eddig mindössze annyi szivárgott ki, hogy a pluralitás elvén épül fel és a kerületek olyan beosztását célozza, amely alkalmas lesz a magyarság fölényét a nemzetiségekkel szemben biztosítani. A reform ezért a

városi kerületek számát a közeli községek hozzácsatolásával, különösen a nemzeti-séglakta vármegyékben szaporítani szándékozik. Így szó van arról is, hogy Arad városát négy, esetleg öt választókerületre fogják osztani s egyesítik vele a szomszédos falvakat, amelyek lakóinak túlnyomó többsége román s itt-ott német nemzetiségi. Ezzel a beosztással akarják hír szerint keresztülvinni, hogy a nemzetiségek ne jussanak többségre a választójogi reform alapján összeülő parlamentben.

E nagyfontosságú kérdésben szükségesnek láttuk megkérdezni Müller Károlyt, Arad város képviselőjét, hogy milyen álláspontot foglal el a választói jog reformjáról elterjedt híresztelésekkel szemben és van-e tudomása arról, hogy a kerületek új beosztása Arad városát illetőleg miképpen fog történni.

Müller Károly az „Aradi Közlöny” munkatársa előtt a következő érdekes kijelentéseket tette:

— Csak a lapokból értesültem a választójogi reform tervezetéről és arról, hogy Andrassy belügyminiszter a plurális választói jog életbeléptetését készíti elő. Én, — amint azt már programbeszédemben kifejtettem — az általános, titkos, községenkénti választói jog híve vagyok és a mint nem szavaztam meg a felemelt kvótát s a kiegyezést, éppúgy nem fogom megegyeztetni az olyan választójogi reformot sem, amely nem lesz általános, titkos és községenként gyakorlandó. Azokra a tanácskozásokra, amelyeket a belügyminiszter kezdeményezésére a választó-

kerületek beosztása felől az egyes vármegyékben a főispán vezetése alatt a megye országgyűlési képviselői, továbbá a járási főszolgabírák s a községi és körjegyzők folytatnak, én eddig nem kaptam meghívást. De nem fogok bennük részt venni az esetben sem, ha meghívnak, mert nem vehetek részt. Arad ugyanis önálló törvényhatóság, amelynek képviselőjét nem lehet bevonni az ilyen konferenciákra. Valószínűnek tartom azonban, hogy minket, a nemzetiségi vidékek által körülzárt városok képviselőit a belügyminiszter külön tanácskozásra fog összehívni. Én ott is a mellett fogok szót emelni, hogy a reform minden megszorítás nélkül, a vagyoni és szellemi cenzus mellőzéseivel alkottassék meg. Csalódnak azok, akik azt hiszik, hogy az általános választói jog az országban lakó nemzetiségeket tulsulyra juttatja a magyarság felett, mert a kerületek megfelelő beosztásával ezt a veszedelmet igen könnyen és biztosan el lehet háritani.

— Ami a választójog reformja esetén Arad speciális viszonyait illeti, igen sajátos helyzetben vagyunk. Arad ugyanis körül van véve olyan községekkel, amelyeknek lakói túlnyomó részben nemzetiségi s amely községek eddig Aradtól külön álló választókerületeket alkottak, mint a világosi, borsjenői és pécskai kerületek. Aradtól egészen Dévágig nincs magyar város, amelyekhez a nemzetiségek által lakott falvakat csatolni lehetne. E miatt a kerületek új beosztása alkalmával Arad több választókerületre fog oszlani olykép,

Utban a másvilág felé.

— Szörnyű órák emlékeit. —

(Fővárosi levél.) Gyönyörű nyári est van. A nappali forróság után végre hűs légvonatok érzik. Minden és mindenki felélel és vidáman sietnek a munkások a verejtékes napl fáradságuk után haza, vagy át a budai hegyekre. A nap utolsó sugarait szórja a láncid körül nyüzsgő emberömege.

Hirtelen megakad a közlekedés. Egy nemzetiszin karszallagos rendőr gyors lépésben siet a Duna szabad folyása irányába. Nyomában a kiváncsi sokaság. Mirdoyán arra felé iparkodnak, amerre egy szerencsétlen öngyilkosjelölt kűsködik a nabokkal. Uána ugranak. Pár percnyi halálos kétségbeesett cörd, melyet csak a mentő karok erőteljes csapkodása szakít meg néha, amint az áldozatot hozva száll a hullamokat.

A szerencsétlen öngyilkos kőtrégbaesetten kapaszkodik megmentőjébe, pedig alig pár percje még tőtt elhatározással ugrott a halálba. Az előbb még a nyomorúságos életet utálta, most érte kűsködik, pedig alig bírja már szusszal. Még egy erős hullámcsapás és meg van mentve.

Lefektetik a parton s körülzárja élettelennek látszó testét a karó ember sokaság. Jönnek a mentők csilingelő kocsljukon. Az inspek-

ciós orvostövendék az öngyilkos mellé térdel s élesztő kísérleteket tesz. Negynehezen eszméletre térül a halálra szántat. Felveti fardt pilláit, szemelt aggóskodva hordozza körül s hálás pillantással szöges megmentőjére. A mentők feltessik a kocsljukra, megindulnak vele valamelyik kórház felé s ezzel közbeeső stációhoz jutott egy dráma. A tömeg pedig, mintha mi sem történt volna, tovább siet útjára, hogy vígan élvezze az élet örömeit.

Ismerek Budapesten egy köztisztviselőnek örvendő derék öreg urat. Azaz, hogy a születési bizonyítványa még java korból férfilunak mutatná, aki csak jövőre tölti be harmincötödik életévét. De a feje kopasz, bajusza, szemöldöke fehér, mint a frissen huló hólyhe.

Egyetlen szörnyű óra irtózatoss lelki túlsága törté össze pár év előtt. Egyetlen óra leforgása alatt megöregedett az erőteljes, piros-pozsgás ifju.

Valamelyik fővárosi pénztáratvezető elég jól fizetett tisztviselője volt akkoriban. Leiklismertes, pontos, akár a hivatali fall órája, amelyet sohase igazított meg óras, amióta felakasztották a bank negytermében. Ó maga valószagosan bicóval szentelte munkáját hivatásának. Tehetsége, nagyra termett ifjunak ismerték feljebbvalói is, akik cianos karriart jósoltak neki. Ami nem megvetendő körülmény, külö-

nösen ha számításba vesszük, hogy manapság nem a végzet, hanem a feljebbvalók kedvese alaposza meg a sikerült karriáreket.

Egész fiatalon már rábírták az egyik pénztár kezelését. Ugyesnek, megbízható tisztviselőnek mutatkozott a pénztár korlátjai mögött folyó szédületes gyors munkában is; a közönség s a rovacsozó is kifogástalannak találta működését. Miglen egyszer...

Igen, egyszer pénztárvezetésre hányt konstaltált. Nem sokat, mindössze pár száz korona hiányt. A nagy bankok óriási pénzforgalmában oienyésző csekélység, de egy szegény tisztviselő vagyoni viszonyához mérten szédületes nagy summa. Számolt, újra meg újra számolt. Mind hasztalan: a hiány hargos bizonyossággal kiabált rá a pénztári számadások világos rubrikáiból.

E'olvasta magát s leiklismertlen kezek nem remegtek, midőn pár száz korona illetéktelen felvételével gyanuba hoztak egy jól indult, becsületes fiatalembert? Vagy véletlenül csuszott le a pénz s leiklismertlen, pénzsóvár hivatali szolgálta zsebre? Vagy mégis tévedett volna a számadásban? ... Eternyi lehetőség esélye kergeödaóit képseletében, de a valóságot nem tudta kideríteni.

Végre is nem tehetett egyebet: köeies-ségszerűleg megjelentette az esetet hivatali előjárójának. Az osztályvezető értetlenül ple-

hogya a magyarság szupremáciájának megóvása céljából számos környékbeli községet fognak hozzácsatolni. Mindez azonban pusztán tervezet, amely teljes megerősítést csak akkor fog nyerni, ha nyilvánosságra kerül Andrassy javaslata.

Azt az értekezletet, amelyről Müller Károly főntebb közölt nyilatkozatában szövege, mint teljesen beavatott helyről értesülünk, a legközelebbi hetek egyikén megtartják és akkor pozitív formában számolhatunk be arról: hány kerületet akar adni a javaslat Aradnak és Aradmegyének.

A trónörökös a királynál.

Szavazat a nőknek?

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 3.

Ferenc Ferdinánd főherceg, trónörökös ma reggel 9 óra 27 perckor megérkezett az ischi pályaudvaron, ahol egy szárnysegéd várta. A főherceg az Erzsébet szállodában vett lakást. A trónörökös látogatásának célja az, hogy őfelségével a hadgyakorlatokra vonatkozó intézkedéseket megbeszélje. Ugyancsak Ischlbe érkezett ma reggel Aerenthal báró külügyminiszter is, akit fél tíz órakor a király kihallgatáson fogadott. Az ötnegyedórás kihallgatás után Aerenthal egy hírlapíróknak ezeket mondta:

— Mint külügyminiszter, minden két-három hétben Ischlbe utazom, hogy a felségnek reszortom összes ügyeiről jelentést tegyek. A mai kihallgatásomnak szintén nem volt más jelentősége.

A külügyminiszter ezután a trónörökösönél is jelentkezett, mert Ferenc Ferdinánd legközelebb külföldre utazik s ilyenkor mindig jelentkezni szokott nála a külügyminiszter.

Ezzel szemben egy fővárosi déli lap a kihallgatással kapcsolatban ezeket írja:

Aerenthal külügyminiszter, valamint Ferenc Ferdinánd meghívása a felséghez nem külügyi kérdésekkel kapcsolatos, sem pedig a nagy hadgyakorlatokkal. Ha ezekbe vágó kér-

dések érintették is, a felség legfőképpen a magyar kormány a választói jogról eléje terjesztett javaslatnak megbirálását kérte trónja örökösétől és a császári ház miniszterétől. A felség tudomást szerzett arról, hogy Andrassy Gyula gróf javaslata viharos véleményváltások után szerzett egyhangú hozzájárulást a minisztertanácsor. Wekerle, Kossuth és Szerényi a javaslattal szembehelyezkedtek. Csak, amikor a belügyminiszter, a tervezett fuziónak ellenzője kijelentette, hogy a fuzió támogatóinak sorába lép: enyhült meg az ellenzéskedés a választói jog reformjával szemben.

A felség Andrassy és később Apponyi Albert gróf meghallgatása után hajlott a plurális törvénytervezethez. Jövahagyását azonban még nem adta meg befejezéséhez, mielőtt a trónvárományosának és a külügyminiszternek véleményét meg nem hallgatta. A végleges döntés ma volt. Az azonban már most teljesen bizonyos, hogy a felség ragaszkodik a szavazás titkos jellegéhez, bármely formája választatnék is a választói jog reformjának. A plurális javaslat ezeken kívül meglepetésszerűt. Még pedig a nők számára. A nők egy részét szavazati joggal boldogítja a plurális-javaslat, amelyről egyetlen tény bizonyos. Az, hogy a plurális — titkos lesz.

A trónörökös több mint egy fél óráig volt kihallgatáson a királynál s azután este elutazott Ischlból.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A nőtisztviselők szervezkedése Aradon. A minap köztünk, hogy a Nőtisztviselők Országos Egyesületének budapesti központja szervezkedésre hívja fel az aradi hivatalnoknőket. Némely lapnak az a híradása, hogy a szervezkedés céljára egybehívott első nagygyűlés szeptember 6-án lesz, tévedésen alapszik. Annak közlésére kérnek fel bennünket, hogy az egybehívott nagygyűlés szeptember 8-án kedden (ünnep) d. u. 3 órakor a Központi szállóban lesz megtartva. Valószínűleg szűk körű fog megjelenni a terem érdekeltjei isz viselőikkel, hiszen arról van szó, hogy egy olyan hatalmas szervezetet teremtenek meg nekik, amellyel a budapesti nőtisztviselők már több egy év itednél rendelkeznek. Hír szerint Schwimmer Róza, az egyesületnek elkesztője és elnöke fogja a tárgyalásokat kedden vezetni.

(*) Felhívás. A IV. kerületi Barabás Béla jószágkormányzó az állásfoglalás tagjai felhívának, hogy

szoborra meneküljön. Egyelőre nem tesszünk fel jelentést, használja ki ezidőt s a jövőben hordjon szemüveget, hogy jobban meg tudja egymástól különböztetni az „enyém” s a „tiéd” fogalmát.

Gépielen engedelmességet az igazgató parancsának. Átadta a kulcsokat, aztán vette a kalapját s kitámaszkodott a bank épületéből Hazaméret. Leült az íróasztalához s csak ennyit írt egy papírszalagra:

— Mint becsületes ember halok meg.
A revolveres halántékára illesztette s megnyomta a ravaszt...

Három nap múlva tért eszméire a kórházban. Akkor már várta az igazgatója levele, amelyben értesítette, hogy tényleg a számolásban rejlik a hiány s mindössze összeadással hibából kerekedett az egész létszámítás. Vissza veszi az íróasztal közelebb s elégtétellel a gyűlöletért előléptetik a bank egyik üresedésben levő egyről állásába.

De az alatt az egy óra alatt, hogy becsületesen kitámaszkodott az igazgató szobájából s kibucsuolt az ételtől — galambbész lett a haja, megöregedett, megroppant fél század évvel s máig sem tudta elfelejteni a szörnyű órát, amely kezébe adta a gyilkos revolvert.

Azt a szörnyű órát, melynek rémes lelki tusái között fogant meg benne az elhatározás, hogy meghal becsületesből, mert nem tud élni becsület nélkül...

f. hó 4 én este 6 órakor egyál alán ne jelenjenek meg a rendez helyiségben (Fekete báránnyhoz címzett vendégőbőn Boros Benitér és Fatuca sarkán) mert az asztaltársaság testületileg nem vonul ki a pályaudvarra Barabás Béla dr. jogadtatására. A rendez vasárnapi estekezletet azonban megvárjuk. Az előkész.

A fuzió programja.

Egy államférfiu nyilatkozata.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 3.

A Neue Freie Presse mai száma Andrassy Gyula gróf és Kossuth Ferenc címmel nyilatkozatot közöl, amelyben egy államférfiu mondja el véleményét a fuzióról.

A fuziót — úgy mond — komolyan kell venni, bár az ilyen irányú kísérletek már nem egy ízben hiúsultak meg. A pártok e figyelemre méltó egyesülésének célja ama nehéz probléma megoldása, hogy gyakorlati politikai alapon, a hatvanhetes politika elvein messze túlmenően érvényre juttasson a függetlenség és negyvennyolcas párt programját. A fuziónak felfelé hatvanhetes, lefelé negyvennyolcas politikát kell csinálnia. És bár e program belső ellentmondást tartalmaz, a kérdést mégis komolyabban kell venni mint valaha. Azt ugyan korai volna még állítani, hogy a fuzió készen áll, de az bizonyos, hogy készülőfélben van és ezért aktuális azzal a kérdéssel foglalkozni, hogy milyen indító okok készítik a hatvanhetes politika híveit a negyvennyolcas párttal való egyesülésre: mi készteti Andrassyt arra, hogy pártját abba a klubba vigye át, amelyben a függetlenségi pártnak természetesen nagy többsége lesz?

A felelet nem nehéz. Magyarországon jelenleg minden politikai eseményt két hajtókerék mozgat: a katonai kérdések és a választójogi reform. A koronával kötött paktum értelmében a katonai kérdés csak a választójogi reform után kerülhet megoldásra. A koalíció vezetői azt kívánták, hogy a katonai kiegyezést a választójogi reform előtt kössék meg. A magyar kormány a legutolsó delegációk idején teljes nyíltsággal kijelentette, hogy a vitás katonai kérdések rendezését a választójogi reform előtt ösztönzi. Ez a felette fontos kérdés még tanácskozás tárgyát képezi és egyelőre nem tudni, vajjon a korona hajlandó lesz-e a paktumban megállapított program ideiglenes eltolásába belemenni.

A fuzió terve szoros összefüggésben áll a kérdés megoldásával. A magyar többségnek a katonai kérdésben határozott programja van, míg a koronának politikai és dynasztikus érdekei forognak kecskán a választójogi reform ügyében és a magyar koalíció vezetői azt hiszik, hogy e téren kárpótlást lehetne találni, ha ők nagyobb tekintettel lennének a koronának a hadsereg egységes vezetése kérdésében elfoglalt álláspontjára.

A korona és a magyar parlament viszonyát azonban addig nem lehet teljesen rendezni, míg a katonai kérdések körül fenforgó ellentéteket el nem tüntetik. A jövő parlamenti erős akar lenni egyrészt azért, mert el kell határozni a katonai követelések jó részének elejtését, ez pedig nehezen menne, ha az egyes pártok a koalíció szabad alakjában egymással szemben féltékenységet tanúsítanak és egyik párt a másik rovására az opporrtunisztikus politika népszerűtlenségét kihasználni akarná. Másrészt azért is erősnek kell lennie a magyar parlamentnek, mert felfelé erős nyomással akarja érvényre juttatni a választójogi reform tervezetét.

logatott rá aranysegélyes pópaszeme nőgűl:

— Hiány? — kérdezte bambán. — E őt r du', bár nem szabad véte eldicsekedni. De, hát On még tapasztalatlan s téren, fia al baraton. Hát csak se szó, se beszéd: helyre kell tenni, mielőtt a varebek is a hiányról csúpi nének.

A szegény ember dődögva közölte meg a jó tanácsot s maga sem tudta, hogy került vissza hivatali rekeszébe. Helyre tegye a pénzt? De hiszen ő nem vette el, honnan tegye vissza? Hiszen összes vagyona a fizetés s az óvadék, amit őt év alatt takarékoskodott össze a szájától megvont falatokból! De, hát mit csináljon?

Becsületes, ifju lelke lázadott az igaztalanság ellen. Gyorsan határozott: nem megy bele veszélyes uszora-manipulációba, hanem kerekén megjelenti a dolgot igazgatójának. Egyik becsületes ember megéri a másikat.

Az igazgató figyelmesen végighallgatta a jelenést. Aztán röviden, kíméltén mondta:

— Adja át, kérem, a pénztár kulcsát. Mai naptól nem tartozik többé intézetünk közelebb. A hiányt majd levonjuk óvadékából. Azt is, amit a rovatcsolás még esután fog kideríteni. Mióta is kezeli Ön a pénztárt? Kerek egy esztendő óta? Csinos kis összeggel „számláthatis el” magát azóta, csak a teltjek valahogy a kuciójától. Most pedig azt a jó tanácsot adom, ténjék el mielőbb s mennél mesz-

A fuzió a választójog kérdésében a nemzeti követelések megvalósítását fogja követelni, hogy ezáltal eliensúlyozza a katonai téren tett engedményeket és a fuzió fő célja megteremteti a jövő magyar pártok szolidaritását. Ezekből magyarítható, miért vezetett Andrássy hazafias indokok alapján azt a pártot, amelyet ő teremtett meg s amelynek vezetője, abba a klubba, amelyben Kossuth Ferenc úl. Andrássy és Kossuth egy olyan program alapjára helyezkednek, amely felfelé hatvanhetes, lefelé negyvennyolcas politikát jelent.

MEGBUKOTT

a makói polgármester.

A függetlenségi párt újabb veresége.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 3.

Néhány nappal ezelőtt — mint megírjuk — súlyos vereség érte a makói függetlenségi pártot, amikor a vározsatya választások alkalmával *Justh Gyula* csak négy szavazatot kapott és általában a függetlenségi párt jelöltjeiből kevesen kerültek a képviselőtestületbe. Ez a sajnálatos vereség ma megisméltódott. Ma tartották meg ugyanis Makón az általános tisztújító közgyűlést, amely Makó város régi polgármesterét, *Farkas Józsefet* kibuktatta állásából és helyébe *Galambos Ignácot* választotta. *Farkas* közel egy évtizedig volt Makó polgármestere. A legutóbbi nemzeti küzdelem idején nagyon exponálta magát a koalícióért. Falragaszokon hívta föl a polgárságot, hogy a főispáni installációra odavezényelt *szegedi* katonaságnak *ne adjon szállást*. Ezért bűnpört indítottak ellene, amely azonban megszűnt. Legutóbb széleskörű elégedetlenség nyilatkozott meg irányában s ez most a bukásig juttatta.

Utóda, *Galambos Ignác*: régi makói ügyvéd, aki a politikai életben ritkán szerepelt. Néhai *Dessewffy Sándor* csanádi püspök csanádmezei uradalmának volt a jogtanácsosa.

A mai tisztújító közgyűlésről ezt jelentik Makóról:

A választást *Hervay István* alispán vezette, aki pont 8 órakor nyitotta meg a választó gyűlést, nyomban visszavonult a kijelölt választmány s félóra mulva megkezdődött a választás.

A polgármester választás.

A polgármesteri állásra pályáztak és jelöltettek: *Farkas József*, *Galambos Ignác dr.* és *Kökényessy Géza*. Viharos zaj keletkezett mindegyik név elhangzása után s az alispán elrendelte a titkos szavazást, amelynek az eredménye az lett, hogy *Galambos Ignác* 100, *Farkas József* 75 szavazatot kapott. A volt polgármesterrel szemben tehát *Galambos* 25 szótöbbséggel választatott meg polgármesternek.

A többi választások.

Egyhangulag választották meg: *Gorcza Pétert* főszámvivőnek, *Vajda Istvánt* főpénztárosnak, *Wiesinger Károlyt* árvaszéki ügyésznek, adópénztárosnak *Tóth Ferencet* adóügyi tanácsosnak *Sonkovicz Jánost*, *Pák Kálmánt* gazdasági szaktanácsosnak, főmérnöknek *Kolossy Jenőt*, levéltárosnak *Borza Jánost*, főpénztári ellenőrnöknek *Barcsán Gyulát*, adópénztári ellenőrnöknek *Berényi Ferencet*, községármának *Nagy Sándort*, *Hegedűs József drt* első, *Csala Károlyt* második alkalmiármának, akik egyedül jelöltek

voltak s több pályázó közül is egyhangu volt még a választása *Paku Imre* alszámvivőnek és *Stanszky József dr.* árvaszéki első ülnöknek.

Közigazgatási ügyész *Bán Zsigmond dr.* lett 118 szavazattal *Adler Arthur dr.* 38 szavazattal szemben; árvaszéki másodülnökké *Czibus Albert* választatott meg 92 szavazattal. A volt ülnök, *Molnár Aladár*, 78 szavazatot kapott.

Könyvelővé *Czigeldrum Lajos* választatott meg 88 szavazattal. *Velcsov Akos* volt könyvelő 25, *Lantos József* 35 szavazatot kapott.

Községi bíró *Mágori Sámuel* lett újra 87 szavazattal, *Czavalinga János* 80 és *Szentpéteri József* 11 szavazattal szemben.

Kisebítő gazdasági tanácsos *Sipos István* lett 96 szavazattal. Nagy Antal 19, *Szakács Márk* (szocialista jelölt) 17, *Balogi Pál* 4 szavazatot kapott.

A két tanácsosi állásra külön szavaztak s az első választásnál *K. Szabó József* 109 szavazattal abszolút többséget nyert; a második szavazás után pótválasztást kellett elrendelni *Nagy Antal* és *Vigh Pál* között s 16 szótöbbséggel *Nagy Antal* lett a tanácsos.

Fél 1-re ért véget a választás, aztán az eskütétel következett, amelyre küldötség hívta meg az új polgármestert. Az eskütétel után *Galambos Ignác dr.* hosszabb beszédben mondott köszönetet a bizalomért.

Befejezésül pedig megkezdődött az áldomás írás, amely Makón minden tisztujításnak elmaradhatlan tartozéka s már ma délután meg lehetett jósolni, hogy az egész országban összevéve se lesz annyi hasznavehetetlen vározsatya holnap reggelre kelve, mint Makón.

Ha a király megérkezik...

Politika és a hadgyakorlatok. — Az őszi minisztertanács.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 3.

A kormány, mint jó forrásból értesülünk, a király Budapestre érkezése előtt, tehát körülbelül három-négy nap mulva minisztertanácsot tart, amelyen első sorban azokat az ügyeket fogják tárgyalni, a melyekről a királynak már jelentést akarnak tenni.

A tanácskozást már megtartották volna, egyetlen akadály a Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter betegsége volt. Erre való tekintettel *Andrássy Gyula* gróf is meghosszabbította tiszadobi tartózkodását.

Amaz ügyek között, amelyekről már most akarnak a királynak jelentést tenni, hír szerint *nincsen a fuzió*, mert a hadgyakorlatok előtt a felség csak a halasztathatlan folyó ügyeket — személyi és más hasonló dolgokat — kívánja elintézni.

A tulajdonképeni politikai élet a hadgyakorlatok után fog megkezdődni, akkor amidőn a király visszaérkezik Budapestre és élénken érdeklődik a parlamenti események iránt is.

A képviselőház munkája egész sereg interpellációval fog kezdődni. A horvát ügyben, a választói jog, az adóreform, a jubileumi keresztek, az államvasuti balesetek ügyében egész sereg interpelláció készül, úgy a kormánypárt, mint a balpárt részéről. Valószínű, hogy erős lesz a munkatorlódás és a szigorított házszabályokat nagyon hamar igénybe fogják venni.

Elitelték a kovaszinczi bírót.

A nagyváradai tábla döntése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 3.

Különös ügyben küldötte meg ma a nagyváradai tábla az ítéletét az aradi büntető törvényszéknek. A tábla a kovaszinczi községi bírót elitelte azért, mert az éjjeli őrök által letartóztatott egy részeges alakot.

Az ügy előzményei ezek:

Kovaszincz aradmegyei községben egy közgyűlési határozat szerint a faluban este 9 óra után az utcán mutatkozni nem szabad. 1905. évi július 14 én éjjel 11 órakor *Czigány Virgil* községi bíró a határozatra való hivatkozással *Luka Mihály* odaváló földmivest, *Lovics György* és *Argyellán Vassil* éjjeli őrök által letartóztatották s csak másnap bocsátotta szabadon.

A személyes szabadságában megsértett *Luka* az aradi törvényszék előtt bepörölt a bírót, aki azzal védekezett, hogy a panaszos az utcán csavargott s *loboldozott*, mire ő felhívta, hogy menjön haza, de *Luka* nem haza, hanem a község házára ment, ahol reggelig időzött. A bíró tagadta, hogy az éjjeli őrök letartóztatták volna, hanem azt állította, hogy csak érdeklődésből mentek utána.

Az éjjeli őrök teljesen úgy vallottak, mint a vádlott bíró, míg két tanu vallomása szerint a bíró egyenes utasítására tartóztaták le *Lukát*.

A törvényszék felmentette a vádlottat, mert kiűnt, hogy a panaszos részeges, verekedő s gyanús egyén, aki ellen bűnügy vizsgálat is folyik s így a bíró a közbiztonság érdekében cselekedett. A nagyváradai tábla ezzel szemben hivatali hatalommal való visszaélés és személyes szabadság megsértése miatt 20 korona pénzbüntetésre ítélte a vádlottat.

Az erről szóló ítélet ma érkezett meg az aradi törvényszékhez, amely a napokban fogja kihirdetni az ítéletet.

„Adják elő a darabomat!”

Ezt kérik a magyar szerzők.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 3.

A Népszínházban elhelyezett *Nemzeti Színház* környékén csendes forradalom készül. Magyar drámaírók lázonganak az új igazgató, *Tóth Imre* ellen.

Somló Sándor volt igazgató ugyanis elfogadott előadásra egy csomó magyar darabot. A szerzőkkel annak rendje-módja szerint szerződést kötött. Némely szerződés *fix terminusra* szól s az a kikötés, hogy ha a szerződésben meghatározott ideig a darab színre nem kerülne, a *Nemzeti Színház* a szerzőnek kárpótlás címén bizonyos összeget tartozik fizetni. Szóval, pönálás szerződések ezek, amelyeket azonban az új igazgató nem akar betartani.

A mostani helyzet pedig az, hogy az új igazgató az elődje által kötött és aláírt szerződéseket nem respektálja. Nemcsak, hogy a terminusokat nem akarja betartani, de az elfogadott darabok előadásáról sem akar hallani semmit.

Egyik-másik szerzőtől az kérdezte az új igazgató, hogy szerződésüket ellenjegyezte a színház ügyészsége? Tagadó válasz esetén az igazgató kijelentette, hogy abban az esetben a szerződés semmis. Csak olyan szerződések jogerősek,

amelyeket a színház ügyészsége ellenjegyzett.

Ugy látszik, hogy a színház mégis fél a nyakába zuduló pöröktől. Mert az új igazgató azoknak a szerzőknek, akik jogaikat követelték, ezeket mondta:

— Ha pedig pört indít a színház ellen, akkor addig, míg én leszek az igazgató, ebben a színházban öntől darabot előadni nem fognak.

A magyar drámaírók között most igen nagy a fölháborodás az új igazgató ellen és közös akcióra készülnek.

A tolvaj baronessz.

Letartóztatták báró Bánffy Jolánt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 3

Egy híres nevű főúri családnak tagját tartóztatta le most egy kis erdélyi falu csendőrsége. Mágnáskisasszony a fogoly, aki közönséges lopás miatt került a csendőrök kezébe, onnan pedig a gyulafehérvári ügyészségre. Bánffy Jolán bárónő a neve és sulyos, szinte megmagyarázhatlan vétkes az, hogy nagybátyjának, a tövisi postamesternek hivatalos pénztárából több ezer koronát ellopott.

A szenzációs bűnesetről itt következik távirati tudósításunk:

A vendég baronessz.

A tövisi postamesterhez, Bánffy Károly bá óhosa a nyár elején vendégségbe jött unoka huga, Bánffy Jolán bárónő, egy húsznegy éves kedves és szép leány. A baronessz azt mondta nagybátyjának, hogy az egész nyarat nála fogja tölteni. Bánffy Károly és felesége kedvelte jókedvű, temperamentumos unokahugát és megígértette vele, hogy szeptember közepéig nála marad.

A múlt hónap 27 én történt, hogy a postamester eltávozott otthonról és hivatalos ügyben egy szomszédos községbe ment. Távolléte alatt felesége hirtelen rosszul lett és a pénztár kulcsát, amelyet Bánffy az asszonyra bízott, a baronessz vette magához. A bárónő e kücseszai felnyitotta a pénztárnak azt a fiókját, melyben a pénzes levelek voltak. A levelek közül kiválasztotta a legértelmesebbet, melyben 1200 korona volt, azt magához vette és hirtelen eltűnt a lakásról.

A bujdosó leány.

Az unokabátyjával elfoglalt háznál nem is tűnt fel a baronessz eltűnése. Csak mikor este a postamester hazajött, kezdtek megütközni a leány távollétére. Nagy volt azután a kétségbeesés, mikor Bánffy megvizsgálta a pénztári és nyomára jött a hiánynak. Azonnal értesítette a csendőrséget, hogy eltűnt a vendége és ezzel együtt érthetetlenül egy pénzeslevelének is nyoma veszett.

A csendőrség egész Erdélyben nyomozást indított a baronessz után. Jolán bárónő ezalatt Marosvásárhelyre utazott s ott egy előkelő szállodában szép lakást vett ki. Egész nap az utcákon sétált és közben a lopott pénzből nagy bevásárlásokat csinált. Aranyórát, láncokat, finom selymeket s egyéb ruhaneműket vásárolt. Költsége — bárókisasszony léte — senkinek sem tűnt fel.

Marosvásárhelyről néhány nagyobb községen át a baronessz a kisküküllőmegyei Radnóti községbe ment. Itt rokonai laktak és csakhez

szállott Jolánka bárónő. Azt mondta nekik, hogy néhány napig náluk fog vendégeskedni.

Elfogják a bárónőt.

A csendőrök ezalatt mindenféle keresetek Bánffy Jolánt. Rokomainak egy részét is értesítették már az esetről és mivel tudták, hogy Radnóton is vannak a leány rokonai, az ottani csendőrségnek is megküldték a baronessz személyleírását.

A radnóti csendőrség meg is tudta hamar, hogy a leány a községben van. Meghagyták egy csendőrkáplárnak, hogy tartóztassa le őt. A csendőr feltűzött szuronyával megjelent a leány lakásán:

— *Méltóságodat* — mondta a baronessznek — *azonnal letartóztatom.*

A baronessz az első percekben meg volt rémülve, de hamar magához tért, sőt beismervé bűnét, ezt mondta:

— *Örülök, hogy egyszer végre kimulathattam magam!*

A csendőr a leányt, kinél még néhány száz koronát talált, Tövisre kísérte. Szembesítették nagybátyjával, aki könnyezve kérdezte tőle, hogy miért követte el ezt a rettenetes dolgot.

— *Könnyelmű bolond voltam* — mondta a leány most már megtörve — *megérdemlem, hogy bűnhődjem.*

A baronesszt ezután Gyulafehérvárra, onnan pedig a marosvásárhelyi ügyészségre szállították. Nagybátyja iránt az egész vidéken nagy a részvét, mert az eset őt is bajba keverte és legalább is fegyelmi uton kell felelnie a hiányról.

Magyar zsebmetszők Bécsben.

Szökés oda és vissza — Ilonka kíséretében.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 3.

Rosenthal Henrik és Grolmusz József többször büntetett csavargóknak már égett a talaj a lábuk alatt Budapesten. A rendőrség már nagyon jól ismerte őket s emiatt idehaza nem fejtették ki elég hasznos tevékenységet. Ezért egy szép napon bucsút mondtak a fővárosnak s állandó tartózkodásra Bécsbe költöztek. Magukkal vitték Grolmusz kedvesét, Gösel Ionát is s egy darabig abtől éltek, amit a leány szerelme csümmöcsözött.

1906. február 16-án este a két jeles alak elment a „Budapesti Orpheum” című mulató helyiségébe s ott lebe álltak a bejáratnál. Amikor észrevették, hogy egy jól öltözött, gazdagnak látszó ember közeledik, Rosenthal megszólította:

— Hány óra van, kérem?

Az idegen, aki Richter Alfréd csehországi mildenau üveggyáros volt, elfevette gyémántokkal kirakott aranyóráját és így felelt:

— Kilenc múlt öt perccel.

Kilenc óra után nyolc percre Richter Alfréd arra a kellemetlen tapasztalatra jutott, hogy nemcsak az órája, láncja, de 9500 koronát tartalmazó pénztárcája is eltűnt.

A két tolvaj nem merte Bécsben értékesíteni a lopott ékszereket, hanem másnap reggel visszajöttek Budapestre. Velük jött Gösel Ilona is. Itthon Sichermann Lipót ügynök vállalkozott arra, hogy eladja az ékszereket, amiket el is zálogosított. A rendőrség Grolmusz Józsefet és Sichermann ügynököt letartóztatta,

Rosenthal a lánnyal együtt Bécsbe szökött, ahol őket szintén letartóztatták. Őket Bécsben fogják felelősségre vonni, míg Grolmusz és Sichermann ügyét ma tárgyalta a budapesti bírói bíróság s a vádlottakat 1—1 évi börtönrre ítélte.

Amiről beszélnek.

Marie férjhez ment.

Mariet nagyon sokan ismerték Aradon. Kellemes megjelenésű, szép szökés barna leány volt és mikor ide jött, kávéházban ügyelt fel és jegyezte szorgalmasan a szervirozott feketéket, kapuczinereket és egyéb megengedett kávéházi italokat, hogy az élelmes főpincér ki ne játssa a gazdáját. Freulein Marienak szolították sokan, Mariskának, Marcsának szolították még többen. Aszerint, hogy mikor kötöttek vele ismeretséget a kávéházak modern kótere mellett. De hát Marie, jobban mondva Mariska, vagy Marcsa nem azért volt szép és szöke, hogy életét a kassza mellett töltsse el. Többre vágyott: színésznő akart lenni, mert tehetséget érzett magában, hiszen szép volt és szöke. Ez pedig manapság elég, hogy valaki ezen a pályán boldoguljon.

Es egy szép napon, illetve es'én, — ah, mi csoda est volt — a szöke Mária megjelent a forradeszakán, a fényes lámpák előtt. Az egész darabban nem szólt egy szót sem, csak járkált le és föl, egyszóval fényesen alakított. Oly fényesen, hogy az egyik színész, félretéve minden pályatársi irigységet, felvonás után megsimogatta az arcát, megcsókolta az ajkait és előadás után — hazakísérte.

A színész, aki valaha földbirtokos volt és dzsentimen, az első hazakísérés után kötelességének tartotta másodszor is, sőt harmadszor is hazakísérni gyámoltalan, kezdő pályatársnőjét és végül is teljesen védő szárnyai alá vette. Ugyannyira, hogy a kis Marie nem volt többé rászorulva sem a s inpadra, sem a sovány dicsőségre, sem a még soványabb gázsira.

Si muove . . . És mozog a föld . . .

A színészből direktor lett és szombaton egy közeli városban fog társulatával debütálni. A tagok között sok az ismerős, még több az ismeretlen. De olyan érdekes egy sincs, mint a kis Marie, aki szinpadon sohasem fog fellépni, hanem a kullisszák mögött fogja játszani a főszerepet az ő szerelmes dírljének, akihez örökre leszerződött.

Magyarán mondva a színész, pardon, a direktor feleségül vette a kis Mariet, aki valaha embergyűlölő tekintettel, unottan írta egymás után a fekete kávék árát. És Marie, akinek azóta vörös haja van már, direktorné lett és ismerősei most kézsókkal üdvözlik és Nagyságos Asszonynak szólítják. Sokan azok közül, akik Freulein Marienak szolították azelőtt és még többen, akik Mariskának vagy Marcsának nevezték.

Oh, Marie . . .

Gog.

TANÜGY.

(—) Megválasztott tanító. Moroda gör. kel. hitközség tanító-jává több pályázó közül Heretz Páter világiosai illetőségű okl. tanítót választották meg.

(-) Tanítói állások a polgári fiúiskolánál. A belügyminiszter ma arról értesítette a város közönségét, hogy a polgári fiúiskolánál szervezett három tanítói állás betöltése eilen nincs kifogása. A tanács a napokban kiírja a pályázatot, ami azonban csak formai dolog, mert az állások már be vannak töltve.

Vizsgálat az Aradi Hitelbankban.

Pör a hanyag részvényesek ellen. — Értekezlet a bankügyésznél.

A hűtlen alapító.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 3

Pénzügyi körökben már régebb idő óta beszélnek arról, hogy az *Aradi Hitelbank Részvénytársaság* részvényesei között mozgalom indult meg, melynek célja a bank ügyeinek szanálása és egy nagyobb-szerű reform létesítése. Ezzel a mozgalommal kapcsolatosan különféle hírek terjedtek el a hitelbankról s így többek között azt is beszélték, hogy a részvényesek közt nagy az ellenszenv a bank vezérigazgatója ellen. E hírek után érthető feltűnést keltett *A Nap* című fővárosi lapnak ma reggel Aradra érkezett száma, mely *A főkortesi bankja* és *a Zugolódo részvényesek* címen cikket ír az Aradi Hitelbankról. „A Nap” cikke ezeket mondja:

„A FŐKORTES BANKJA.”

„Ugy látszik, a kortesi állás a legjobb ajánlólevél ahhoz, hogy valakiből példánul bankigazgató lehessen. Legalább a Szántó Isidor története ezt bizonyítja. Szántó Isidor ugyanis évekig hű és alázatos kortese volt Barta Ferencnek, a volt belényesi képviselőnek. Amikor Barta bevezette a turócszentmártoni közjegységre, Szántó Kardos mellett lett kortes, hogy milyen eredménnyel járt, köztudomású. Kardos megbukott, ellenben Szántó bankot alapított Aradon *Aradi Hitelbank* címen, százezer korona alaptőkével, de ez az összeg természetesen ma sincs teljességében befizetve. Csak a kisrészvényeseken vasalták be a jegyzett részvények árát, holott a nagyrészvényesek csak 30 százalékot fizettek be. Ennél most, mint értesülünk, nagy a fölébörődés Szántó Isidor bankdirektor ellen. A részvényesek nagyrésze Vadász dr. intézeti ügyész irodájában ebben az ügyben értekezletet is tartott. Elhatározták, hogy rendkívüli közgyűlést hívnak össze s mellette minden pénzük veszendőbe ment volna, felszámolásra vonják a kassza furcás sifarkodó igazgatót. Mer: hát így alapít bankot Szántó Isidor, a főkortes.”

BESZÉLGETÉS AZ UGYÉSSZEL.

„A Nap” cikkének hamarosan híre terjedt a városban. Az *Aradi Közlöny* munkatársa, hogy meggyőződjék a cikkben foglaltak valóságáról, felkereste Vadász Ármánd dr.-t, a Hitelbank ügyészét és felvilágosítást kért tőle ez ügyben. Vadász dr. igen érdekes dolgokat mondott el a Hitelbank ügyeinek jelenlegi stádiumáról és a részvényesek között megindult mozgalom céljairól.

(A Hitelbank alapítása)

— „A Nap” cikkében foglalt adatoknak jó része — mondta Vadász dr. — megfelel a valóságnak. Legnagyobb tévedése ott rejlik, hogy az intézet ügyei miatt Szántó igazgatót támadja, holott a bajok nagy részének a bank tulajdonképeni megalapítója, Barta Ferenc turócszentmártoni közjegyző az oka. Ennek megértéséhez tudni kell a következőket:

Mikor Bartát Belényesen képviselőnek választották, ő Aradi Hitelbank címen szövetkezetet alapított. Később a szövetkezetnek törzsbetéteiből és megfelelő részvényjegyzésekből ugyanilyen címen részvénytársaság alakult, melynek igazgatósági elnöke egy ideig maga Barta volt. A bankká alakulásnál némi akadályok merültek fel. Az aradi törvényszék nem fogadta el a részvénytőke 30 %-os befizetését tanúsító könyv-kivonatot, amelyet Kardoséknak bankja, a Ferenc- és Józsefvárosi Takarékpénztár állított ki. E határozatot a bank megfeleltette a táblához, mely a könyvkivonatot akceptálta. Így azután megtörtént a cégbejegyzés is.

(A hanyag részvényesek ellen.)

A bank alaptőkéje 100,000 korona, ebből azonban mindeddig csak 70,000 korona van befizetve. Barta Odön, aki régebben a szövetkezetnek, majd a bank-részvénytársaság igazgatóságának elnöke volt, maga 153 részvényt jegyzett és legagilisabban működött a részvényjegyzők gyűjtésénél. Sokat iratott alá barátaival, ismerőseivel, úgy, hogy az intézet tulajdonképeni alapítójának ő tekinthető. Barta és barátai ki is fizették a részvényjegyzésük 30 százalékát, többet azonban mind a mai napig nem fizettek. Ez az oka a 30,000 koronás hiánynak. 70,000 koronával pedig Aradon egy bank a mai viszonyok között nehezen tudhat eredményt elérni, érthető tehát, hogy a bank vezetősége szorgalmazta a hiányzó pénzek befizetését. A vezetőségnek az a célja, hogy kiegészíti a részvénytőkét és azután tőkefelelőtlenséget eszközöl, hogy így a bank jövőjét biztosítsa.

Ezeknek megbeszélésére nálam, mint intézeti ügyésznél nemrég értekezletre jöttek össze a részvényesek. Elhatározták ekkor, hogy mozgalmat indítanak abban az irányban, hogy az összes hátralékos részvényesek, különösen a nagyobb részvényesek, felszólítandók a fizetésre és ha ez eredménytelen marad, peresítendők. Kiküldtek továbbá egy öt tagú bizottságot, hogy az vizsgálja meg a bank ügyeit és tegyen jelentést az eredményről egy rendkívüli közgyűlés előtt. A vizsgálat most folyik és már is látható, hogy a bank ügyei rendben vannak és a kevés üzleti eredménynek egyedül az az oka, hogy az alaptőke egy ily nagy része hiányzik.

(Mit fognak tenni?)

Most tehát az intézet peresíti a késedelmes részvényeseket, még pedig elsősorban Barta Ferencet és társait. Az bizonyos, hogy ezektől meg lehet kapni a pénzt, ha másképen nem, hát csődöt kérünk Barta ellen. Amit esetleg nem lehetne behajtani, azt a tartalékalaphoz írják, az illető részvényjegyzéseket megsemmisítik és új részvényjegyzéseket eszközölnek. Ha azután teljes lesz az alaptőke, az intézet a részvénytőke felelőtlenségére

fog törekedni, hogy így a bank életképességét biztosítsa.

BARTA FERENC ÜGYEI.

Vadász dr.-nak e nyilatkozatából látszik, hogy milyen hűséges volt bankjához az egykori alapító, Barta Ferenc. Barta gyűjtötte a részvényjegyzőket és különösen a pénzügyekben járatlan parasztok között igen sok nagy részvényest szerzett. Bartának igen nagy tekintélye volt ezek között és ezek mindig azt hajtogatták, hogy Barta azt tesz amit akar s neki a kormányval is van összeköttetése. Ebben bizva, nem fizették a részvénydíjakat, amint hogy maga Barta sem fizette a 30 százalékon felüli részt. A bankban viselt igazgatói tagságáról egy pár soros bejelentésben lemondott és mikor felszólították a fizetésre, még csak nem is reagált.

Barta Ferencnek különben több érdekes ügye volt és van a Hitelbankkal. Barta létesítette az összeköttetést a bank és Kardosék bankja, a Ferenc- és Józsefvárosi takarékpénztár között. Pere is van a Hitelbanknak most Bartával. Barta egykoriban mint a bank ügyésze is szerepelt. Egy ízben több váltót perelt, de azokat nem tudta behajtani, ellenben követelt a banktól 99 korona utiköltséget és 200 korona ügyvédi költséget. A Hitelbank — mely ekkor még szövetkezet volt, — nem fizette ezt meg Bartának, mert neki a szövetkezetnél akkor többféle tartozása volt. E 300 korona ügyében hosszú huzavona volt Barta és a bank között. Barta beperelte az intézetet és e perben e hónap 23 án lesz Aradon a tárgyalás. A banknak is van Bartával szemben a részvénydíjakon kívül még más követelése is, így egy ezer koronás váltó. Azt ez ezer koronát Barta testvérei vették fel a banktól s a bank most Bartán követeli.

AZ ELTÚNT NAPOK.

A „Nap” említett cikkének hamarosan híre terjedt Aradon. A délelőtti folyamán igen sokan meg akarták szerezni a lapot, ekkor azonban kiderült, hogy a városban alig néhány példány található s az újságelárusító helyeken és a kávéházakban nem lehetett kapni A Nap mai számát. Uza ennek az, hogy ismeretlen egyének már kora délelőtti összevásárolták Aradon A Nap mai számát, úgy, hogy azok forgalomba sem kerülhettek csak egy pár direkt a fővárosból rendelt Nap került a kíváncsiak kezébe.

A VEZÉRIGAZGATÓ NYILATKOZATA.

Szántó Isidor a Hitelbank vezérigazgatója a következő nyilatkozat közlésére kért föl bennünket:

A Nap mai számában megjelent cikk tisztán személyi torzalkodásból ered és így természetesen minden alapot nélkülöz. A közlemény miatt annak szerzője ellen megteszem a főljelentést a sajtóbi órágnál. Ami a Bartha Ferenc dr. által jegyzett részvényeket illeti, azoknak az értéke egyáltalában nem veszett el, mert azokat az igazgatósnak sikerült szabad kézről értékesíteni és egyidejűleg az igazgatóságba való belépésre Sebesi Josifot Sándor báró előkelő ismerőst magánost megnyerni.

Bartha dr. közjegyzővé történt kinevezése óta nem tagja a részvénytársaság igazgatóságának.

A gyilkos csendőr.

Agyonlőtte a felebbvalóját.

— Az Aradi Közlöny tudósításából. —

Arad, szeptember 3.

Az Aradi Közlöny mai számában megemlékeztünk arról a feltűnést keltő gyilkosságról, melynek színhelye Temesmiklós (Temesnikolaj) község volt az elmúlt napokban. A titokzatos bűnügynek részletei csak ma kerültek nyilvánosságra s az esemény borzalmas voltát kirívóbbá teszik azok a körülmények, melyek azt előidézték. Egy próbacsendőr agyonlőtte a bezárt ajtón keresztül, a vele szolgálatot teljesítő őrsvezetőt. *A rémes tette a fiatal csendőrt a bor készítette.*

A szokatlan gyilkosság részletei ezek:

Portyázó körúton voltak Kveri József őrsvezető és Nagy Gotthárd János próbacsendőr, akit néhány héttel előbb bocsátottak ki a szegedi csendőrkerületi parancsnokság iskolájából és a temesmegyei károlyfalvai őrshez osztottak be. Portyázó körútjában a két csendőr betért Temesmiklórsra, ahol a községházához mentek s ott bevonultak a pihenő szobába, hogy a szabályzatban előírt négy óra pihenő időt eltöltsék. Nagy bort hozatott s ennivalóról gondoskodott; beszélgetés közben elmondotta az őrsvezetőnek katonai élményeit. A kiszolgált katonában egy jó adag van a Hári János véreből s Nagy olyan rémes históriákkal szórakoztatta felebbvalóját, hogy az önkéntlenül is mosolygott.

— Hát talán el se hiszi az őrsvezető ur a miket én most elmondottam, hogy olyan furcsán mosolyog?

— El hiszem én, csak hogy nem egészen ugy volt, a hogy maga itt vélem elakarja hitetni. Tudok én is a dologhoz, mert én is voltam katoná, — felelte a legtermészetesebb hangon az őrsvezető.

— Már pedig, a ki az én szavaimban kételkedik az,...

— Ki ne mondja a szót, — kiáltott a magából kikelt s a kötelező tisztelettel megfélemlített emberre az őrsvezető, — mert kénytelen leszek a szabályzat szerint eljárni s tudja, hogy a függelékemért mi vár.

— Nem bánom én akármi vár, de engem az uristón se hazudt oljon meg. Szeretném én tudni, hogy maga mivel volt külön katoná, mint én. Nem így néznek ki azok a híres altisztek, mint az őrsvezető, ur én ezt egész nyíltan megmondom.

Az őrsvezető még ekkor sem vesztette el önrudalmát, hanem újból figyelmeztette alantasát viselkedésének következményeire. Egy időre az el is csendült, félrehúzódott egy sarokba és sűrűn öntötte magába a bort.

Az őrsvezető ügyet sem vetett rá. Közben letelt a pihenésre szánt négy óra s Kveri kiadta a parancsot az indulásra. A próbacsendőr azonban engedelmesség helyett odalépett felebbvalója elé s kijelentette, hogy ilyen emberrel ő nem teljesít szolgálatot s innen egy lépést sem tesz.

Az őrsvezető látva, hogy Nagy vérben forgó szemekkel méri őt végig s azt sejtette magatartásából, hogy az ittas ember még más meggondolatlanúságot is elkövet hat a szomszédos szobából behívott emberek segítségével lefogta és kezét összekötözte. Nagy azt vette észre, hogy az őrsveze ő nem ismer tréfát s él a szabályzat által adott jogai val; ekkor észbe kapott s könyörgésre fogta a dolgot. Megígérte, hogy jóvá teszi hibáját és ezután tisztességesen viseli magát.

— Vegye le rólam őrsvezető ur ezt a kö-

telet, mert én nem tudnám élve elviselni azt a szégyent, hogy a falun keresztül, mint valami rablógyilkost megkötözve hajtsanak át. Nem bánom, ha otthon rögtön becsukat.

Az őrsvezetőt meghatották a fiatal csendőr szavaival és szabadon bocsátotta.

A próbacsendőr vérét azonban a boszu ekkor már a legmagasabb pontig felforralt. Alig hullottak le kezéről a kötéllekek, a sarokban álló fegyvere felé ugrott.

Est az őrsvezető észrevette. Azonnal látta, hogy életveszedelemben forog, mert a gonoszlelkű ember fegyvert készült rá emelni. Le akarta fogni Nagyt, de az hirtelen fegyverrel együtt klugrott a szobából s becsapta maga után az ajtót.

Nagy ezután megkísérelte, hogy felránjja az ajtót és szemtől-szembe kerüljön azzal, akinek vére szomjazott. Az ajtót azonban befüről nyomta az őrsvezető. Nagy ekkor vállához emelte fegyverét, csövét odaszorította az ajtó alsó széléhez és a puskát elsütötte. Nagy dördülés verte fel a községháza csendjét, melybe éles sikoltás vegyült. Mire az emberek a lövés zajára összehajtottak, Kveri őrsvezetőt holtan találták a földön. *A gyilkos golyó, amely a kegyes deszkán dühölt, szíven találta.*

Nagyt lefegyverezték s a gyilkos most már minden lelki teendője nélkül, egészen nyugodtan tűrte, hogy bilincseket rakjanak kezére. Azonnal értesítették a tragikus esetről a károlyfalvai őrsöt, ahonnan egy őrsjárat jött ki s becsatlakozott a gyilkost a szegedi csendőrkerületi fogházba.

Egy urinő

halálos szerencsétlensége.

Leszédült az emeletről.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 3.

Szokatlan és megrázó szerencsétlenség történt ma Temesvárott. Egy ottani urinő az emeleti lakása ablakából kinézett, miközben elszedült és a földre zuhant, ahol azonnal meghalt.

A halálos végű szerencsétlenség a Corvin Mátyás-utca 6. szám alatti Körtvélyessy-féle házban történt. A szerencsétlenség áldozata Fischer Márkusné, született Leipnik Emma, Fischer Márkus gazdag gabonakereskedő felesége.

A tragikus sorsu asszony negyednyolc óra tájt ugyancs, miközben másodemeleti lakása folyosóján Vas Margit nevű cselédje segítségével szőnyeget porolt, kihajolt a rácsos ablakon s elveszítve az egyensúlyt, lezúbant az udvarra. Betört fejével, összezuzott kezekkel és lábakkal esett le és néhány pillanat múlva meghalt. Az esetről azonnal értesítették a rendőrséget, ahonnan Weisz Feodor dr. kerületi orvos ment a helyszínére, ki már csak a beállott halált konstatálhatta.

Fischer Márkusné, aki férjével három év előtt költözött Temesvárra Törökbecséről, szivós volt s újabban többször szédülései is voltak. Valószínűnek tartják, hogy halálát is közvetve egy ilyen szédülés okozta. Férjét, aki üzleti ügyben távol van, táviratilag értesítették a gyász esetről. Férjén kívül három gyermeke siratja, akik közül a legidősebb tizenhárom, a legfiatalabb kilenc éves. A halálos szerencsétlenség városzerte nagy részvétet keltett.

A zágrábi rablógyilkos vallomása.

Lavricné meghalt a kórházban.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 3.

Zágrábban ma egyébről sem beszélnek, mint arról a vakmerő rablógyilkosságról, amelyet tegnap, a már fogságban ülő Spetec János követett el Lavric Karolina ellen. A merényletről a rabló ezeket mondta jegyzőkönyvébe:

— Huszonhárom éves, kereskedelmi alkalmazott vagyok és már két ízben kaptam lopás miatt fegyházbüntetést. Ez idő szerint állás nélkül tergődöm és néhány napja, hogy mindennemű szlogba tettem. A nyomor szűli a bűnt és megfigyamsott a gondolat bennem, hogy ha másképp nem megy, gyilkolni fogok. Adozatul Lavricné asszonyt szemeltem ki, mint olyant, aki üzletben egyedül van és akinek a portékáját feltűnés nélkül lehet értékesíteni.

Délutótti 10 órakor állítottam be az üzletbe először. Akkor azonban itt találtam az öregasszony egy nőrokonát, a szándékomat tehát végre nem hajhattam. Egy ezüst szivartartót kértem, de olyan árat ígérték érte, hogy elbocsátottak. Másodszor is bementem, akkor dél volt; a boltban Lavricné fia ült. Hirtelen valami kifogással álltam elő, azt mondtam, hogy egy árjegyzékre volna szükségem, mert aranyne-műt akarok vásárolni a menyasszonyomnak. Alig, hogy az utcára értem, láttam, hogy Lavricné fia is kijött a boltból és a Jellasich-tér felé ment. Most már biztosan tudtam, hogy az ékszerboltban nincsen senki. Újólaj, most már harmadszor mentem be a boltba, azzal a szándékkal, hogy rablás nélkül most már nem hagyom el az üzletet.

Bementem és szó nélkül torkon ragadtam az öregasszonyt. A fojtogatás azonban nem sikerült, mert a nő védekezett, a körmét vajtá a kezembe és harapott. Hamarosan kivettem késszem a zsebemből és a nyakába döftem. Az asszonynak nagy vérvesztessége volt, elalélt, hamar bevittem az üzlettel kapcsolatos kis szobába, ahol még hallottam a hörgését. Egy perc múlva volt, hogy a pénztár tartalmával a zsebelmet megömjem és hogy a kezem ügybe eső aranyne-műket magamhoz ragadjam.

Ezre kifutottam. Előbb megebédeltem, majd lefeküdtem aludni. Mikor fölébredtem, azon gondolkodtam, nem volna e jó az ékszerben valamelyik szlogházban tuladni. Oda is mentem, ahol azonban a rendőrség emberei elfogtak.

A rablógyilkos a legnagyobb cinizmussal mondta el ezeket. Az ő kihallgatásával egyidejűleg akarták Lavricné asszonyt is kihallgatni a kórházban, de akkor már halálán volt a szerencsétlen, aki még a delután folyamán kiszervezett.

MULATSÁGOK.

(=) Az aradi könyvnyomdászok által szeptember hó 6-án (vasárnap) rendezendő szűreli mulatságtombolójára a következők voltak szivesek adakozni: Fischer Simonné áruhaza különböző jux-tárgyakat, Blum Lipót „Linoleum” telepe többféle tárgyat, Deresényi Etelka 1 diszpeldányt „Kedves Emlékek” című művéből, Kepplch Zsigmond különböző tárgyakat és Hanz Nesztor drogériája pipere cikkeket. Mindezen adakozóknak ez uton is köszönetet mond a szakegyesület vezetősége.

TARKASÁGOK.

(Az éjjeli zenék) Molnár Ferenc, a kiváló leány egy fővárosi lapban „Pesti Erkölcsek” cím alatt tárgyalja a főváros és a vidék furcsaságait. A rovatban üzeneteket is szokott küldeni vidéki olvasóknak. Ma például Aradra ezt az üzenetet küldte:

G. H. Arad. Fogas kérdés. Ha egyszerre két éjjeli zene érkezik egy kisasszony ablaka alá, mi a teendő? Az éjjeli zenék egyesüljenek. De nem szükséges, hogy mind a kettő ugyanazt a nótát játssza, mert ez nem illik. És így a kisasszony nem veszi észre, hogy ketten vannak. Egy két pofon jótékony felvilágosító hatással van ilyenkor.

Hogy kinek szól ez az üzenet, azt bajos volna megállapítani. Több mint bizonyos, hogy ezt csak egy találomra írta a szellemes író, aki ugy látzik nem tudja, hogy Aradon, a cinikusok házában egyáltalán nem szoktak az emberek éjjeli zenét adni. Ha éjjel egyáltalán adnak valamiféle zenét, akkor azt nem a kisasszonyok ablaka alatt teszik, hanem — a szeparékban.

(Szokatlan költőködés) Varjassy Lajos polgármesternek egyébként se gyér száma és számai lényegesen megszaporodtak az utóbbi napokban. A nagyfokú ösztönést a város iskolaügyének az a reformja okozta, hogy minden apa elemi iskolás gyermekét csak azon kerületbeli iskolába irathatja be, amelyikben lakik. Ez alól csak a polgármester, mint iskolaszéki elnök tehet kivételt.

Hát a legutóbbi napokban a polgármester egyebet se tett, mint az ilyen kivételt kérelmezőket fogadta. Eleinte, amíg csak egy-kettő volt, a lágy szívű polgárnagy hajlott az esedéklésre, de egyszerre ériás tömegben jöttek az apák, az anyák és a gyámok.

— Nem lehet, kérem. Ami egyszer szabály, az mindig szabály.

Elszomorodottan jöttek le a lépcsőn az apák és az anyák, akik a gyereküket más kerületbeli iskolába akarták adni. Egyszerre az egyiknek ötlete támadt. Bement a bejelentő hivatalhoz.

— Sziveskedjenek tudomásul venni, hogy a fiam elköltözik, a sógoromhoz, ilyen és ilyen utca... szám.

(A sógor tudniillik már abban a kerületben lakik, amelyik a kívánt elemi iskolához tartozik.)

A bejelentő hivatal tudomásul vette a irást adott róla. Az apa pedig visszament az iskolaszékhez.

— A fiam más kerületbe költözött. Tessék most már abba az iskolába fölvenni!...

A praktikus módot csakhamar többen követték és a bejelentő hivatal azon vette észre magát, hogy egy esomé tíz éven aluli gyerek elhagyja szüleit és lakást változtat. Azalatt pedig a szülők tanitgatták a beiratott gyerekeket:

— Tanuld meg fiam, hogy te máától kezdve itt laksz, de még se laksz itt, hanem a Józsi bácsi-nál. Erred?

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A színház hírléte. A színház bérlete iránt olyan nagy érdeklődés nyilatkozik meg, hogy már az első napon hét új páholyt béreltek ki B. és C. csoportban. A támlásszékek közül eddig 12-öt béreltek ki. Természetesen ezek közé a bérlek közé nem tartoznak a régi bérlek, akik közül igen sokan kiváltották páholyukat és támlásszékeiket. A színház pénztárosa, Gonda László ezúton is felkéri a közönséget, hogy a színházi pénztárnál a rendes pénztári órákban jelentsék be, hogy milyen helyre tartanak igényt, hogy jó helyhez jussanak.

* Barcellona. Mesés vidéket varázsol elénk a kinematograf gép. A híres spanyol város Barcellona csodaszép látképe tárul a néző szemel elé és gyönyörködünk a spanyol női szépségekben, a lüktető nagy városi élet mozgalmassága mellett a fenséges kilátásban és szerryl látnivalóban, amit ez az érdekes város műemlékekben és természeti szépségekben bír. A pazar látvány megmarad állandó emlékezetünkben és Barcellona-ról úgy beszélhetünk — látva ezt a tökéletes felvételt — mintha természet után ismerjük volna meg a spanyolok egyik legszebb fészket, ahol számos már emlék hirdeti még ma is a letűnt múlt uralom fénykorát. Az *Uránia* színház nagy-szerű attrakciója Barcellona látképe, melynek bizonyára nagyon sok csodálója akad.

Bercse Mihály, a rettenetes.

Följelentés egy aradi bérlő vadőre ellen.

„Mindenkit lelövök, aki élém kerül!”

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 3.

Az ujaradi vadászterületeken most mozgalmat uralkodik. Nem a vadakkal van baj, hanem az emberekkel. Már lapunkban adtunk hírt arról, hogy egy aradi vadásztársaság állítólag megsebzett egy ottani fiút. Ma pedig arról kapunk jelentést, hogy Menrát József aradi sarkraktáros ujaradi vadászterületének őre, Bercse Mihály ellen nagy a fölkezdés a községben. Ma például küldöttségileg kérték meg Hartman és Hans községi bírókat, hogy fosszák meg Bercsét vadőri foglalkozásától, amíg az néhány embert le nem puffant.

A rettenetes Bercse ugyanis szörnyű nagy hatalomnak képzeli magát. Állandóan a vadászterületen kóborol s aki görbe szemmel néz rá, nyomban le akarja löni. Egyelőre azonban csak a kutyákat puffantgatja le Bercse Mihály. Nincs olyan nap, hogy három négy kutyát le nem löne. Nem törődik vele, hogy a kutya helyett embert puffant le.

Tegnap például Schneider József gazda kutyáját lötte le a mezőn a darék vadőr. A gazda közvetlen a kutya mellett állott és a golyó csaknem őt találta.

— Hátha engem lött volna le kend, — kiáltott a vadőre Schneider. — Nem tud várni, amíg a kutya elmegey mellőlem!

— Ha nem fogja be a száját, hát magát is lelövöm, — ordította a vadőr és Schneiderre célzott.

Ebben a pillanatban egy másik gazda a vadőr mellé ugrott, félrerántotta a karját és így sikerült megakadályozni a vérengzést.

Ma reggel megtörtént, hogy Klug József 14 éves fiút a kukoricásban kutyának nézte az éber vadőr és rálőtt, de szerencsére nem talált.

A napokban többször megtörtént, hogy a vadőr le akarta löni azokat, akik rákiáltottak, hogy miért bántja a kutyákat.

— Aki élém kerül, azt lelövöm! — kiáltotta a rettenetes hatalmu vadőr.

A községi előjáróság már figyelmébe ajánlotta Menrát a vadőr garázdálkodását s Menrát meg is ígérte, hogy eltávolítja Bercsét.

A vadőr ellen különben a büntető bíróságnál is tettek följelentést.

Zeppelin a fonográfban.

Szózat a német néphez.

Egy elmés fonográfkészítő, a hannoveri „Favorita” tulajdonosa rábirta Zeppelin grófot, hogy vele egy fonográf felvételt készítsen. Zeppelin — mint most Berlinből jelentik — a fonográfba a német néphez intézett szózatot mondott be.

Zeppelin szózata a következő:

„Léghajóm útja mindenkiben azt a reményt keltette, hogy a levegő meghódításának vágya teljesedésbe megy. Gépemnek végső megsemmisülése nem rombolhatta le ezeket a reményeket. Egész Németország mint egy ember el van határozva, hogy a költséges újjáépítést áldozatkéssé adományával nekem lehetővé teszi.

Léghajóm nemsokára a legbiztosabb közlekedést eszközök közé fogják számíttatni. Melyekkel való távoli utazás a bennülők biztonságának csak igen csekély veszélyeztetésével fog járni. Nagy bizalommal fogadhatja tehát a német nép, hogy nagylelkű adományával lehetővé teszi a lég meghódítását és így nagyobbítva a véderőt, hozzájárul a béke fentartásához is és a kultúra fejlesztéséhez.

Ha még megadatik nekem néhány esztendő a munkához, akkor abban a rendkívül szerencsés helyzetben leszek, hogy jelentékeny találmányomnak sikerét megélhetem.

Művem csak növekedhet és tökéletesedhet, mert Németország népének minden rétege részt vett és részt vesz készítésében. Tudósok, mérnökök, munkások, gazdag tőkésök hozzájárulnak a műhöz. Leginkább pedig istent kell dicsőítenünk, hogy művem hányatott sorsával felhívta az egész német nép érdeklődését.

Vállalkozásom sikere így képe lesz annak, ami most végre a legnagyobb-szerű látvány Németországban: Egy akarata van mindenkinek, a vezérnek és a népnek, öregnek és fiatalnak, gazdag és szegény egy célra egyesül, amely meg fogja hozni a maga becses gyümölcsöt. Legyen ez az egyetértés mindig hasáknak hasznára és üdvére.”

A német gyár hír szerint drága áron fogja árusítani a Zeppelin-lemezeket.

Megtámadott városi tisztviselő.

Éjszakai kaland az Illés-utcában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 3.

A múlt éjjel a legkomolyabb veszedelem fenyegetett egy városi tisztviselőt, akit három gyanus alak minden ok nélkül megtámadott s csak azért, mert a rendőrségnek alkalmazottja, inzultálták. A legkritikusabb pillanatban érkeztek az elhagyott utcában veszedelemben került ember segítségére néhány járőkelő, akik kiszabadították a rácfertályi utonállók kezei közül.

Kaucs Sándor városi írnok, a ki a bejelentő hivatalban teljesít szolgálatot, tegnap este tíz órakor az Illés utcában lévő lakására tartott. A néptelen utcában ugyszólván egyedül haladt végig; nem tartotta szükségesnek, hogy óvatos legyen, azért nem is vette észre, mikor hirtelen előtte termelt egy robusztus alak, a világnyos hangon így szólott hozzá:

— Mit keres erre maga rendőrkopó! men Kaucz ügyet sem vetett az alakra. A Tova sietett, de azt vette észre, hogy a követő szöke idegen, sőt néhány lépésnyire még a követő szemébe nézett.

egyén csatlakozott a gunyolódóhoz. Ezek valóságos üldözöttek voltak s míg csak egészen be nem érték, folyton szidalmazták s a rácsfátyal díszes szargonján emlékeztek meg a rendőr mivoltáról. Egy utcasarkon érték a sarkába, a hol Kaucz egy pillanatra megállt, hogy elbocsássa maga előtt az üldözőt. Ezek, úgy látszik, csak erre vártak, mert mindhárman egyszerre támadtak a védtelen emberre, aki csak a kezében lévő bottal tudott védekezni, ami a rácsfátyali utonállók előtt nem a legimponálóbb védelmi eszköz. Az egyik kiragadta Kaucz kezéből a botot s a lefegyverzett tisztviselő felé sujtott. Kezével sikerült az ütést felfognia, s mi a támadóknak nem igen lehetett inyükre, mert a háta mögé kerülve kezeit lefogták. Kétségbeesítő dulakodás fejlődött ki köztük s a látvány dacára egy rendőr sem jelentkezett a láthatáron. Kaucz szerencséjére a botot egyik utonálló a földre ejtette s egyszerre kapott utána mind a három jó madár. Est a pillanatot felhasználta Kaucz és futásnak eredt. Néhány lépésre ugyan utólérték az éjszaka vitézei, de mielőtt újult erővel megtámadhatták volna, néhány ember sietett a sanyargatott helyzetben lévő tisztviselő segítségére s megfutamították az illés utcai csendélet kétes szereplőit.

PÁRBAJAZOTT Zilahy Gyula társa.

Egy volt aradi fényképész afférje.
A színházi sztrájk epilógusa.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, szeptember 3.

Megirtuk néhány hét előtt, hogy Zilahy Gyula debreceni színházga'ó a direktorságban társul vette Letster József volt aradi, jelenleg debreceni fényképészt, aki tekintélyes összeggel járult a debreceni színház igazgatásához.

A mutyista direktor ur — mint Debrecenből jelentik — most párbajozott a debreceni színház sztrájk miatt.

A kora tavasznak, a szeles márciusnak pikáns eseménye volt Debrecenben: a színház-sztrájk. Muzgalmas, tarka élet keletkezett egyszerre a színház környékén. A névtelen hősöknek: a kardalososoknak, kardaloszónak igen tekintélyes tábora ez egyszer a rendező instrukciója nélkül fogott bele a „szajongásba” s a károsított „tömeg-készségbeesés” helyett a legerősebb barikonban követelték, hogy a rajtuk esett állítólagos sérelmeket orvosolják.

Azóta már a nyár is szépen elmúlt s a hulló levelek betemették a fél napos életű színház-sztrájk emlékét.

Ami idő azonban úgy látszik csak betakarításra, de el nem temette ennek a kétségkívül igen izgalmas és színes igazi komédiának nyomait. A szél elsöpörte az idő sárguló leveleit s egy párbaj, amely ma játszódott le a debreceni nagyerdő egyik tisztásán, halottaitól feltámasztotta, ha csak rövid egy pár órára is, a színház-sztrájk dolgát. Letster József fényképész és Szathmáry Zoltán lapszerkesztő voltak a párbajozók, a lovagias ügynek indító oka pedig az volt, hogy Letster József fényképészt állította, hogy Szathmáry Zoltán nem viselkedett korrektül a tavaszszai Debrecenben lefolyt színház-sztrájk ügyében.

A párbajban sebesülés nem történt, a felek nem békültek ki.

A debreceni színház kardalosaival és kardaloszónáival különben az újból aktuálissá vált ügyben fényes elégtételt szolgáltatott Szathmáry Zoltánnak egy hosszú levélben, amelyben kife-

lentik, hogy ő teljesen korrektül járt el a sztrájk idején.

Érdekes, hogy a kardalososok sztrájkjának ügyéből kifolyólag volt már annak idején egy lovagias ügy, amikor is Lordnt József volt debreceni hírlapíró vivott párbajt Tallán László színészzel.

Gonda belépője.

— Egy ismerős kuplé nyomán. —

Mikor fujni kezd a szellő
S a fűdőről sorra eljő
Valamennyi hipokonder és mind a beteg:
Meg lehet unni a jót is,
Hazajön már Kell Lipót is,
S csökkennek a szalmaözegegy élvezetek:
Több a felöltő naponta, —
Megjelenik köztünk Gonda,
A nadrágja régi s mind a kocka régi rajt,
Engem, téged alig ér el
Máris unszol: Ugye bérel?
S a műpártolás javára ily nótát sóhajt:

Egyszerű színházi pénztáros vagyok,
Ugye bérel az idén?
Lesz itten valami, lesz a télen valami
Nem árulhatom el én ...
Magasan szárnyaló, meg elvámolni való
Tánobételes operett,
Helybeli szerzőknek büne,
Valóságos Frele Brühne
Szóval, ki amit szeret!

Nem vész kárba buzgósága
Bár szeszélyes a nagysága
S föltétellel írják alá a bérlő ivet:
„Nem bánom, legyen egy zártszék,
Ámde Kulcsár ritkán játszó
S gyakrabban jöhet Jolán, a gömbölyű Ivett;
Leővey Leó csak gyéren
Rögtönözzön, mert a bérem
Direktortól én visszakövettem . . .”
De így lassan A-B-C ben,
Mindenik hely elkel szépen
S a direktornak a bérléthez ilyet üzen:

Egyszerű színházi pénztáros vagyok,
Fölgördülhet az idény;
Ez a kunszt valami, ez a bérlés valami
Nem csinálja meg, csak én.
A legfőbb tényező, se színész, se rendező,
Csak a vén Gonda marad,
Se zenekar, se a díszlet,
No Mihályom, ha ez izlett,
Verjed meg a vállamat!

S mikor vége a szezonnak,
Bérlők, ha kérdőre vonnak,
Oreg bűnös, nehéz lesz a helyzeted neked.
Simfolnak a társulatra
„Ez is kezdő, az is gyatra,
Hol van a repertoár, amit ígérgetett?
Gyöngye mind az együttese,
Kasszabetyár, no csak lesse,
Mire minket életében még egyszer befon!
Hol voltak a premiérek?
Ha a többi nagy ígérlet?
S Gonda vállát vonja, ámbár röstelli nagyon:

Egyszerű színházi pénztáros vagyok,
A bérlétek gyűjtöm én,
Van benne valami, hibás volt valami,
Sok panasz volt, annyi tény.
Hibásnak mondható színész s az igazgató,
De nem rajtam mulott ez,
De jövőre bizony Isten,
Csak a publikum segítsen,
Majd erre is gondom lesz!

Fröccs.

HIREK.

Püspökök konferenciája.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 3

Vaszary Kolos bíboros hercegprimás tanácskozássra hívta meg ma délelőttre a budavári primási palotába a püspöki kar tagjait, akik már jóval a tanácskozás megkezdése előtt gyülekezni kezdtek a palota fogadótermében, ahol Kohl Medárd dr., a hercegprimás segédpüspöke és Berger Móric kanonok szertartásmester fogadta őket. Pontban tíz órakor lépett közük az elnöklő Vasary Kolos bíboros hercegprimás, akit mély hódolattal üdvözöltek.

A tanácskozáson megjelentek:

Várossy Gyula dr. kalocsai érsek, Mihályi Viktor gyulafehérvári és fogarasi görögkatolikus érsek metropolita, Batthyány Vilmos gróf nyitrai segédpüspök, Balázs Lajos rozonyói, Csáky Károly gróf váci, Csernoch János csanádi, Fischer Colbric Ágost kassai, István Vilmos szombathelyi, Majláth Gusztáv gróf erdélyi, Prohászka Ottokár dr. székesfehérvári, Párvy Sándor szepesi, Radnay Farkas besztercebányai, Széchényi Miklós gróf győri, Zichy Gyula gróf pécsi római kat. püspökök, Fehér József pannonhalmi főapát, Drehoheczy Gyula nagykovácsi, Zircsák Gyula munkácsi, Hosszu Vazul lugosi, Radu Demeter nagyvárad, Szabó János dr. szamosújvári és Vályi János esperesi görögkatolikus püspökök; míg a többiek kimentették elmaradásukat.

A konferenciáról fővárosi tudósítónk a következőket közli: A hercegprimás rövid ima után megnyitotta az ülést, megjelölte a tárgysorozatot és a jegyzői tisztségre Fischer Colbric Ágost dr. püspököt kérte fel. Azután indítványára üdvözlő táviratot menesztettek a királynak és X. Pius pápának. A konferencián mindenképp Várossy Gyula kalocsai érsek, az állandó előkészítő bizottság elnöke tett jelentést a tárgyalásra kerülő ügyekről. A mai értekezleten a legutóbbi püspöki konferencián be nem fejezett tárgyak fölött folytatták a tanácskozást. Ezek a tárgyak az autonómia, a kongrua és a tanügyek keretében tartoznak. Miután a kongrua általános és főkérdéseiben már a múlt konferenciákon végleges döntés történt, a mai értekezleten a részletkérdéseket intézték el. Végül az egyes püspökök referáltak ama tanügyi, egyházi és fegyelmi kérdésekben, melyeknek megvizsgálására és előkészítésére az április 23-iki püspöki konferencián megbízást kaptak. A püspöki konferencia déli egy órakor véget ért.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 4 én az időjárás: Változékony, hűvös, sok helyütt csapadék.

— „Ez a hét jól kezdődik.” Hírül adtuk tegnap, hogy az Ischlí B. székely-kórház alapító oklevelét, melyet a király is aláírt, az alapító alól vasárnapra virradó éjjel ismeretlen tettesek ellopták. Amikor ezt a furcsa esetet a királynak tudomására hozták — mint egy Ischlí táviratunk jelenti — a király így szólt a környezetében lévő egyik előkelő udvari tisztviselőhöz: „Ez a hét jól kezdődik!”

— Kossuth Ferenc betegsége. A kereskedelmi miniszter egészségi állapotában tegnap beállott javulás tartósnak mutatkozik. Fájdalmai csaknem teljesen megszűntek és a baltérdizületben keletkezett

daganat is mulófélben van. Müller Kálmán dr. orvosprofesszor, főrendiházi tag azt a felvilágosítást adta, hogy Kossuth Ferenc az éjszakát nyugodtan töltötte s egészségi állapota tegnaptól mára javult.

— A szegedi tízenhárom. A szegedi polgári leányiskola történelem tanárnője, a jelek után ítélve elkeseredett nő, aki haragudott ha a lányok nevéni, morolyogni mertek. 14 növendéket büntetett meg a magyar történelemtől a juniusi vizsgákon. Az aránytalanul nagy percent bizonyára nem fogja szaporítani a tanárnő érdemét, mert bizonyos, hogy öngyűlöletének inkább a kézimunkát kellett volna választania szaktan tárgynak. A szegény lányok, akiknek így aiposan elromlott a vakációjuk, szorgalmasan készültek a pótvizgára. Tegnapelőtt volt a pótvizsga és minthogy az idő borús volt, öngyűlöletük rosszkedvű, a tízenhárom leány közül — *tízenhárom ugra és végérvényesen elbukott.* A bukott lányok szüleit módfelett elkeserítette az a szellemi inkvizíció és küldöttségileg kereszték fel Scossa Dezső tanfelügyelőt, hogy a lányoknak új vizsgát engedélyezzen.

— A vácrétsági merénylet negyedik tettese. A budapesti ügyészség — mint fővárosi tudósítónk táviratozza — ma értesítést kapott, hogy a Nógrád Verőce és Vácrétság mellett elkövetett rablógyilkos kísérlet negyedik tettesét is elfogták. A merényletetet tudvalevőleg ötven követték el. Három merénylet már régebben letartóztatottak, a negyedikről megállapították, hogy Szulics Mihálynak hívják, az ördöklék pedig nyoma veszett. Szulicsot most a saizseki rendőrség fogta el. Felűnt ugyanis hogy a községben egy durva kiadású, de nagyon elegánsan öltözött ember járkal, aki a vendégökben új husz koronásokkal fizetett. Megállapították, hogy 500 korona értékű bankjegyek vannak nála, melyeknek sorzáma egy márra következik, úgy, hogy látszott, hogy most kerültek ki az állampénztárból vagy egy nagyobb banktól. Szulicsot letartóztatták. Elfogták kedvesét is, akinél 5000 korona készpénzt találtak. Mindkét foglyot a budapesti ügyészségre szállítják.

— Különös család. Fővárosi tudósítónk telefonja: Rösler Géza budapesti postahivatalnokhoz tegnapeleőt két férfi ment és busás jutalomért arra kérték, hogy azt a levelet, melyet ma fognak feladni, az előző napi bélyegzővel lássa el. Rösler színteljesen belement az üzletbe, de értesítette az esetről a rendőrséget, amely aróta a posta azon részét, hol Rösler dolgozott, állandó felügyelet alatt tartotta. Ma délután a két ember megjelent a postán, hogy feladják a levelet. Azonnal letartóztatták a detektívek. Az egyik férfi Waldner József müncheni kereskedő, a másik Wohl Ede budapesti magánzó. A levelet feleontották és kitént, hogy az egy zürchi fogadást irrodának megy s a mai alagi versenyen bejött lovakra kös fogadásokat. A két férfit a rendőrségre vitték, de mivel a család magánvadásra üldözendő, egyelőre szabadon hagyják és csak felügyelet alatt tartják őket. Mivel azonban egy hivatalnok megvesztegetési kísérlete is fennfőg, valószínű, hogy mégis le fogják őket tartóztatni, nehogy megszökjenek.

— Feljelentés egy bankigazgató ellen. Budapestről jelentik: Amióta a budapesti büntető-törvényszék fennáll, nem történt annyi bank-ügyből származó feljelentés, mint az 1908-ik esztendőben. Ezzel együtt vonultak fel a bírósághoz a „jóhírű” pénzügyesek, mint szövetkezetek. Ezek azonban csak kisebb panamak voltak. A nagy bankok felvonulását Kardosék kezdték meg, ahol már százezrekről beszél a

vádirat. Kardosékat követték a sugbankárok, ahol már milliókra rug az az összeg, amelylyel a jóhiszemű kilenseket megkárosították. A százakra menő bankbűnök közs most a bankcsalás egy újabb válfaja vonult be. Több vidéki lap feljelentést tett egy előkelő budapesti pénzügyes igazgatója ellen csalás bűntette címén. A feljelentés szerint a bankigazgató ravasz fondorlattal félrevezette a laptulajdonosokat, akik azon a címen, hogy politikai lapok részére a törvényben kötelezőleg előírt kauciót megkapják, nagyobb összeget fizettek. Ennek dacára a bank a kauciót nem tette le. Hasonló eset már előfordult egy pár héttel ezelőtt, amikor ugyancsak egy fővárosi pénzügyes igazgatója ellen tettek feljelentést. E pénzügyes főleg óvadék-ügyletekkel foglalkozik. A feljelentést egy nyíregyházi laptulajdonos tette, amelyre a vádtanács vád alá is helyezte H. S. igazgatót. Százvek vizsgálóbíró az újabb feljelentés alapján elrendelte a vizsgálatot. Tekintettel arra, hogy több feljelentés érkezett az igazgató ellen, nincs kizárva, hogy a közel napokban saenzációk letartóztatás lesz.

— Harc a katedra körül. Megírtuk, hogy Costa János tanárt kioktatták a román szeminariumból. A Tribuna című lap e cikkünk kapcsán támadja Costát, aki a támadás miatt a következő nyilatkozat közlésére kért föl bennünket: „A Tribuna teljesen ok nélkül támad engem. A támadásra kijelentem, hogy a lap ellen rágalmozás miatt megteszem a feljelentést. Costa János.” — Mi a magunk részéről kijelentjük, hogy Costa soha se kért meg bennünket arra, hogy ügyével bármilyen formában is foglalkozunk.

— Újabb kivándorlás előtt. Egy new-yorki távirat szerint a pennsylvániai kőszénbánya-vállalatok nem tudnak kellő munkást kapni, ezért elhatározták, hogy Magyarországból 5000 munkást hozatnak. Az amerikai munkások tiltakozni akarnak a külföldi munkások importja ellen.

— Dráma a kriptában. Bécsből jelentik: Tegnapeleőt meghalt egy bécsi szanatóriumban egy Kaszner nevű huszárfőhadnagy. Kaszner holttestét szülőhelyére, Enzersdorfbra szállították és az oitani kápolna kriptájában helyezték el. Ma délután Kaszner anyja meglátogatta a kriptát és mikor az ör egy pillanatra eltávozott, agyonlőtte magát. Hátrahagyott levelében kéri, hogy fiával együtt temessék el.

— Elgázolta a motoros. Borzalmas jelenetek voltak tanui ma délután az Aradról Világosra tartó motoros vasut utasai. Egy tízenhárom éves polgári iskolai tanuló mérte össze gyorsaságát a motoros vasutéval s az utasok szeme láttára fizetett véres árat a bizarr vállalkozásáért. Pless Samu 13 éves pleskucsi lileődögű, polgári iskolai tanuló ma délután sógorának látogatására Világosra ment. Sógora a világiós főszolgabírói hivatal alkalmazottja s a fiu ott várt a hivatal épülete előtt, hogy rokonával együtt menjen annak lakására. A fiu azután egyedül indult el s a sinek mentén játszadozott. Mikor látta, hogy a vonat közeledik, leült a sín mellett földre vert faoszlópra, hogy bevárja a motorost és csak az utolsó pillanatban ugorjék fel, mintegy dokumentálva, hogy felveszi vele a versenyt. A gépvezető későn vette észre a fiut és közvetlen közelébe érkezett, amikor lékezni kezdett. A fiu későn ugrott fel az osslopól s mikor átszaladt a sínen, egy paraszt szekérrel találta magát szemben. Meglédve futott a gép elé, mely elűtötte. A kerékek alá került s a súlyos motor átment rajta. Összezsuta a karjait s a lábait eltörte.

Halálos sérülésekkel szállt ották be Aradra s a kózkórházban veték ápolás alá.

— Szénné égett fiu. Teschenből táviratozzák: A trznicei vasgyárban tegnap borzalmas baleset történt. Egy 15 éves munkásfiu egy ércel megrakott kocsiiban éjjelreült. A kocsit tegnap reggel eltolták a kohóhoz, hogy az ércet égő kemencébe dobják. Ez meg is történt és csak később tudták meg, hogy az érc alatt alvó fiut is bedobták a tűzbe, ahol természetesen néhány perc alatt szénné égett.

— A bélyeghamisító. Békéscsabáról írják: Szenzációja van a gyulai kir. törvényszéknek. A könnyelmű élet, éjszakai tivornyázás, szeretkezés és meggondolatlan költsékezés kergette a bűn útjára azt a jobb sorsra érdemes fiatal embert, aki megfelejtkezett magáról. Egy gyulai ifju, az oitani törvényszék tisztviselője, aki az elmúlt esztendőben szolgálta le a katonaságnál önkéntes évét, bélyegeket hamisított. — A hamisítást olykép követte el, hogy a beadványokról leantatta a tiszta bélyegeket s régi bélyegekkal látta el azokat. A régi bélyegeket aztán keresztül írta. Manipulációt már régebben űzte a meglévedt fiatal ember. A törvényszéknél gyakorta megforduló vidéki ügyvédek előtt ugyanis régebben feltűnt, hogy a ma már elmozdított tisztviselőnek mindig akadnak eladó okmánybélyeges, melyeket, ha nem értékesíthette az ügyvédek között, átvitt a törvényszéki épülettel átelleni fűszerkereskedésbe s ott tul adott rajtuk — potom árért. Több hónapon keresztül zavartalanul folytathatta üzelmét. De egyszer csak különös hírek kezdtek szállingózni a fiatal emberről. Figyelemmel kísérték cselekedetét s így rájöttek arra is, hogy a gyanúsító hírek nem alaptalanok s hogy a tisztviselő tényleg bélyegeket hamisít. Szakmáry Arisztid kir. ítélőtáblai bíró, aki mint Novák Kamill helyettese, most az elnöki teendőket végzi, több konkrét ténynek alapján a könnyelmű fiatal embert ma reggel elmozdította állásától. Az ügy most büntető utra terelődik.

— Tűzvész egy fatelepen. Máramarosszigetről táviratozzák: Schulz és Pollák budapesti fakereskedő cég itteni fűrésztelepeén tűz ütött ki, amely 200 ezer korona értékű faanyagot teljesen elhamvasztott. Két ember oltás közben a tűzbe esett és szénné égett.

— Az özvegy asszony tragédiája. Székesfehérvárról táviratozzák: Özvegy Stern Gyuláné ma lakásán főbe löötte magát, azonnal meghalt. A boldogtalan asszony férjének néhány évvel ezelőtt még virágzó üzlete volt Veszprémben, de a nagy pénzválság idején tönkre ment és Székesfehérvárra jött, ahol egy nagykereskedőnél nyert alkalmazást. De helyzetébe nem tudott beleörödni, buskomorsóba esett, később súlyos idegbaj támadta meg. Egy idegrohamában éjnek idején elfutott hazuról, a vonatra ült, Velenconél kiszállott, aztán neki rohant a velenconai tónak s beleölte magát. Csak másnap reggel találták meg a holttestét. Özvegye azóta két kis gyermekével nagy nélkülözések között élt. A napokban két gyermekét vidékre küldte a rokonaihoz, ma reggel bezárkózott szobájába, a tükrör elé állt és halántékon löötte magát. A lövést senki sem hallotta s így csak déiben akadtak holttestére. Három levelet hagyott hátra. Az egyikben azt írja, hogy nincs ereje megküzdeni az élettel. Veszprémben lakó szüleit táviratilag értesítették öngyilkosságáról, amely városzerte nagy részvétet kelt.

— Veszélyes légycipés. Temevárról írják: Istenes Vendel harmincnyolc éves államvasutifőkalauzt tegnap a buszás—temesvári vonalon egy kolumbácsi légy a jobb kezefején meg-

MESZET!

Minden építő vállalkozó,

kinek kell jó
jó kiadó
kőmentes

mész,
mész,
mész,

szép fehér
jó köterővel bíró
az országban legjobb

mész,
mész,
mész,

az rendeljen egy próba-waggon meszet
ENGELSTEIN R.
mészgyárosnál Körösbányán. 2832

csipte. Istenes eleinte nem lödött a csipéssel, de azután egyre rosszabbul lett s az egész keze feldagadt, amire bevittette magát a kór-hátsba. Itt szonnal megoperálták s most már túl van a veszélyen.

— Adomány. Boldog emlékü és jótékonyágáról országszerte ismert néhai Bohus Szögyényi Antónia urasszony emlékére Világos közönsége szobrot akar emelni s adakozásra szólít egyezéseket, valamint a községeket. Galsa község képviselő testülete 40 korelát szavazott meg a nemes célra.

— Az orfeum. Érdekes estéje lesz holnap, pénteken a Központi Szálló kabaréjának, mivel ekkor tartja a teljesen új társulat első Intim-estélyét. Ez alkalommal két teljesen új Bohózat kerül színpadra: „Ki az apa” és „Kellemtelen meglepetés” címmel.

— Molypusztító és rovarpor legjobb minőségben Vojtek és Weisznál Aradon. 191

TORVÉNYKEZÉS.

§ Meglopott altábornagy. Fővárosi tudósítónk jelentik: Kellemtelen meglepetés érte ez év július 8-án orsoval Lahner Viktor altábornagyot. Távolléte alatt álkulccsal felnyitották budapesti lakásának ajtaját s az íróasztal fiókból 1500 kor. értékű ékszer és készpénzt loptak el. A megindított nyomozat kiderítette, hogy a lopást Galencsér Ferenc urasági inas követte el, aki ez év július 1-én lépett ki az altábornagy szolgálatából. Eltávozására előtt azonban a lakás ajtó kulcsát magával vitte, hogy alkalomadtán látogatást tehesse a lakásban. A tartóztatott tolvajt ma vonták felelősségre a budapesti büntető törvényszék dr. Tholdt bíró elnöksége alatt s a beismerésben levő Galencsér Ferencet lopás büntetéseért egy évi börtönrre ítélte. Az ítélet jogerős.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

— Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület Aradon az egyesületi székház tanácstermében szeptember hó 10-én d. e. 1/2, 10 órakor IV. Igazgató-választmányi gyűlést tart gazdasági tárgysorozattal.

Budapesti áru- és értéktézése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.

Budapest, szeptember 3

Amerika 3/4-el magasabb. Kínálat gyenge, vételkedv 20 ezer mm. 5 fillérrel magasabb.

As árak 50 kilonként számítva:

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Buza áprilsra . . .	11.65—11.66	11.53—11.64
Buza októberre . . .	11.30—11.31	11.29—11.30
Zab októberre . . .	8.05—8.06	8.07—8.08
Rozs októberre . . .	9.39—9.40	9.38—9.39
Tengeri májusra . . .	7.32—7.33	7.33—7.34

Zárul 5 órakor:

Oestrák hitelrészvény 635.—

Budapest-köbányai sertéskereskedés.

— Szeptember 3. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 20—130 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 130—131 fillérig; könnyű páronként 230 kilogrammig terjedő súlyban 134—136 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 240—250 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.

Seriélszáma: Augusztus hó 31. napján volt készlet 38.138 darab, szeptember 1. napján főlhajtatott 99 darab, szeptember 1. napján elszállított 194 darab szeptember 2. napjára maradt készletben 38.043 darab.

A hírt szerzés üzleti irányzata: változatlan.

Iskolai könyvek

használtak is,

legjobban beszerezhetők az összes helybeli és vidéki iskolák tanulói részére 2761

Ingusz I. és Fia

könyv és iskolaszer kereskedésben

Arad, Weitzer J.-utca.

— TELEFON 517. —

Előjegyzések használt könyvekre már most elfogadtatnak.

IDEGENEK ARADON.

— Szeptember 3. —

Fehér Kereszt szálloda Rosenblatt Emil utazó Bécs. — Fröhlich Emil utazó Bécs. — Steiner Leó utazó Bécs. — Fischer Antal utazó Bécs. — Vonz Géza kereskedő Budapest. — Havas Boldizsár utazó Budapest. — Glück Péter utazó Budapest. — Barkey Kálmán birtokos Algyógy. — Gergely N. utazó Budapest. — Balog Samu utazó Budapest. — Heilmel Vilmos lelkész. Menyháza. — Kovács Márton kereskedő Budapest. — Bartos Emil utazó Miskolc. — Eisler Béla utazó Budapest. — Schwarz Arnold utazó Budapest. Markovits Károlyné főszolgabíró neje Cséffa. — Orrova Armin utazó Budapest. — Kohn Miksa utazó Szolnok. — Hirsler Mór utazó Budapest.

Központi szálloda. Fleischer Zsigmond utazó Budapest. — Taucz János orvos Fehértemplom. — Auspitz Manó utazó Budapest. — Vulpea Miklós plébános Zsadony. — Weisz Hugó utazó Budapest. — Király Gáspár tanár Gyulafehérvár. — Hofmann István igazgató Budapest. — Tarján Géza földbirtokos Bukarest. — Sütő László utazó Németbánya. — Rózsa Márton utazó Budapest. — Tégla János utazó Kolozsvár. — Veszely József ügyvédjelölt Budapest. — Kovacsóvics bírók Ada. — Kerl Mihályné vállalkozó neje Vulkan. — Seffer Géza gyógyszerész Budapest. — Rifer Károly utazó Bécs.

Pannonia szálloda. Haller Rezső karmester Budapest. — Mann Sándor mérnök Kisjenő. — Stolca Dénes hírlapíró Szilágysomlyó. — Sebesy Sándor báró őrnagy Kecskemét. — Markusz István ügy-

védjelölt Madarász. — Csorba József építőmester Makó. — Krisán János lelkész Barakony. — Vidor Jakab papnövendék Budapest. — Tráiber János ügynök Budapest. — Teleky István hivatalnok. — Katz József kereskedő Makó. — Sándor Anton tanító Petris. — Fülöp Sándor tanító Kunágota.

Szeptember 6-ikán

lesz megtartva az aradi könyvnyomdászok szüreti mulatsága a városliget összes helyiségeiben.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Műsor 1908. szeptember hó 4-én pénteken:

1. Katona szerelem. Humoros. — 2. A modell. Életkép. — 3. A zsákember. Kacagató. — 4. Szerelemből hamisan esküszik. Szenzáció. — 5. Különös főnyeremény. Kacagató. — 6. F. Radalmi kép. Szenzáció katonai felvétel. — 7. Barcelona. Természet utáni felvétel. — 8. Egy napi szabadság. Bohózat.

Előadások: Este 6 órától 11 óráig.

Előkészületen: Romeo és Julia.

Minden előadás alatt katonazené játszik. — Cédulásda.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

Helyárak: I. hely 1 korona, II. hely 80 fillér, III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér és V. hely 20 fillér.

NYILTTER.

Alapos

ének és zeneoktatást

(a színpadra lépőknek is)

ad

Zucker Berta kisasszony,

aki a prágai zeneconservatoriumot végezte. Fényes eredményeket ért el oktatásával Berlinben és Szegeden, ahol évek hosszú során át működött. 2900

Értekezhetni

ARAD,

Forray-utca 3. szám.

Telefon 688.

FISCHER ÁRMIN

szobafestő és mázó

Vörösmarthy-utca 3.

A legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig elvállal munkákat ugy helyben, mint vidéken. 1905

Rövid ideig **maradék elárúsítás** Leichner és Fleischer
Arad, Szabadságtér 17. sz. 791
a posztógyári raktárban **Fiuk részére igen ajánlatos**

Iskolakönyvek 1908/9-re.

Kerpel Izsó

könyv- és papírkereskedése

Arad, Andrásy-tér 20.

(Fischer Eliz-palota.)

Van szerencsém tisztelettel tudatni, hogy üzletemben

Iskola- könyvek

az összes helybeli és vidéki tanintézetek részére az előirt legjobb kiadásokban, **tiszta és kifogástalan állapotban**

használtan is, félárban

kaphatók.

Minden tőlem vásárolt tankönyv használhatóságáért szavatolok.

401

Az összes tanszerek,

u. m.: füzetek, rajztömbök, vonalzó, körzők, festékek, stb. elsőrendű minőségben, hazai készítményekben és nagy választékban vannak raktáron.

Az izr. ünnepekre való makzók és imakönyvek

üzletemben nagy választékban kaphatók.

Igen jutányos árak. Gyors és pontos kiszolgálás.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri kiváló tisztelettel

KERPEL IZSÓ

könyv- és papírkereskedése

kölcsönkönyvtára és zeneműökicsönző intézete.

CSALÓ-

dik az, aki azt hiszi, hogy a csunya és rossz karban levő fogakat nem lehet **hófehérre** tisztítani, mert egy kísérlet mindenkit meggyőzhet arról, hogy a törvényileg védett és szabadalmazott

Nádler-féle „Hófehér“

fogtisztító-szer még a legelhanyagoltabb fogat és annak feketeségét vagy sárgaságát a leg-rövidebb időn belül is **hófehérre tisztítja.**

Az egészségre nem ártalmas,

mert a „Hófehér“ fogtisztító-szer tisztán növény nedvekből vegyi uton van összeállítva. Egy üvegecske ára, mely 1—2 évre elegendő csak

1 korona 50 fillér.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközöl a feltaláló és készítő:

Nádler Lajos

2544 Arad, Andrásy-tér 20.

Főraktár: Vojtek és Weisz drogueria.

DEPILLOR

HAJVESZTÓ.

E csodahatású szerrel minden oly helyről, a hol a hajnövekedés alkalmatlan, mint arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. **Ára utasítással 1 korona.**

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul

a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. Nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű.

Ára utasítással 70 fillér.

Ovakodjunk az utánzatoktól. Csak olyan készítményt tessék elfogadni, ahol „Anagallin“ szó látható.

Poloskák

kiirtására legjobb szer a

Phenolsav.

Még a petéket is kiirtja, a butorokat nem támadja meg.

Ára egy üvegnek 70 fillér.

Ideális, legjobb, legtartósabb amerikai

Gummi-óvszer

= NEVER. =

6 darab egy eredeti fémdobozban 2 korona.

A fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában

241

Arad, Andrásy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

APRÓ HIRDETÉSEK.

A ménesi hegyen

egy és fél magyar hold szőlő bő
terméssel eladó. Bővebbet a kiadó-
hivatalban. 2919

Karisnya-kötőde

Andrássy-tér 20. (Fischer Eliz-pa-
lota) A n. é. közönség rendelkezé-
sére áll. 2696

Gordos szülők figyelmébe.

A ki gyermekét (fiú, vagy leány)
német iskolába óhajtja járatni és arra
sulyt fektet, hogy a gyermek há-
zias, megfelelő gondozásban része-
süljön, mint otthon, az forduljon
bizalommal Rozsnyay Mátyásgyógy-
szertárába, Arad, Szabadság-tér,
ahol a kívánt címet megkapja.
Levélbeni megkeresésre postafor-
dultával választ kap. 2866

Használt

iskolakönyvek az összes intézetek
számára legjobban beszerezhetők
Ingusz I és Fia könyvkereskedésé-
ben Arad, Weitzer János-u. 201

A galsai hegyen

8 holdas szőlő terméssel együtt
kedvező fizetési feltételek mellett
azonnal eladó. Cím a kiadóban.
2902

Eladó

vagy becserezendő egy használt
Marschald-féle gyártmányu 10 ló-
erős lokomobil. Becserelés esetén
8 lóerősre reflektálok. Koró György
Tornya, Csanád m. 2897

Egy fiatal trodista

jó irással azonnali belépésre ke-
restetik. Ajánlatok „Megbízható”
jelige alatt e lap kiadóhivatalába
intézendők. 2917

2—3 Iskolás gyermek

szerény feltételek mellett, teljes
ellátásra elfogadtatik. Teleky-utca
10. földszint.

Felaru,

használt, új kiadási tankönyvek
az összes iskolák részére. Új isko-
lakönyvek teljes készlete, első mi-
nőségű tan- és írószerek kaphatók.
Krausz Paulin könyv- és papirke-
reskedésében Arad, Színház-épü-
let. 2838

Aradmegye Bokszeg határában

83 hold jó termő szántóföld haszonbérbe kiadó.

Áll rajta 2 tanyai épület, istálló és melléképületekkel

Értekezhetni

Idsb Boros Péternénél, Borosjenőn,
Fő-ut 57. szám alatt. 2921

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Nyomatott Kurzweil János és Társa budapesti festőgyáranak festékével.

Jég

szállítását vidéki vendéglősök és
mészárosok részére elvállalom. —
Deutsch Samu szállító, Arad, Petőfi-
utca 13. Telefon 290. 2892

Megvételre keresek

lehetőleg a belváros közelében
kerttel egy házat. Ajánlatokat a
kiadóhivatalba kérek „Házvétel”
jelige alatt.

Eladó ház.

Csernovits Péter-utca 8. számú
sarok ház előnyös feltételek mel-
lett eladó. Bővebbet ugyanott.

971—1908. végr. sz.

Arverési hirdetés.

Közhírré tétetik, hogy az 1881.
évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében
az aradi kir. járásbíróóság 2136/1.
számú elrendelő és az aradi kir.
járásbíróóság 1908. V. 2136/2.
számú kiküldő végzése folytán
Weigl Adolf és Tsai végrehajtató
javára, Szállassy Aladárné aradi
lakos ellen 1881 kor. 87 fillér tőke s
jár. erejéig fogatosított kielégíté-
ési végrehajtás alkalmával bíról-
lag le- és felülfoglalt és 601 ko-
ronára becsült szobabutorokból álló
ingók a még fizetetlen összeg ki-
elégítésére a helyszínen, vagyis
Aradon, Aulich Lajos utca 17. sz.
1908. évi szeptember hó 4 napjá-
nak d u. 4 órájára kitűzött nyil-
vános árverésen a legtöbbet igé-
rőnek készpénzfizetés mellett becs-
áron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő
ingókat mások is le- és felülfog-
lalták és azokra kielégítési jogot
nyertek volna, ezen árverés az
1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értel-
mében ezek javára is elrendeltetik.
Kelt Aradon, 1908. évi augusz-
tus hó 21. napján.

Najmányi Béla,
bíró. végrehajtó.

2922

Szép mell

két hó alatt szerethető a
„Pillules Orientales” által,
mely az egyet'én szer, miáltal
a mell fejlődését előmozdít-
hatjuk, annak erősségét hely-
reállíthatjuk és a női ke-
belnek gyönyörű telt formát
ad, anélkül, hogy az egész-
ségére kártékony lenne.

Az arsenikum mentességért
felelünk. Kiváló orvosok ál-
tal elismerve. Teljes discre-
tio. 1 doboz használati ut-
sítással 6 korona 54 fillér.
Bérmentve.

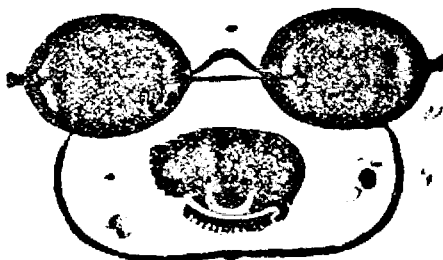
J. Ratié, gyógyszerész Páris. Raktár Bu-
daposten: Török József gyógyszerészárban,
Király-utca 12. 5784

Elsőrendű látványos üzlet.

DICK SAMU

Órák és látványos

Arad, Andrássy-tér és Weitzer János-utca sarokán

Elad és javít mindennemű órákat két
évi jótállás mellett a legolcsóbb árakon.
Raktáron tart mindennemű színházi látca-
vokat a legkülönbözőbb kiállításban, leg-
ismertebb forgaték, orrcsipek és szem-
üvegek, arany, ezüst, nickel és tekenő-
tarka csont keretekben, legjobb üvegekkel.
• Nagy raktár sűrűségi fokmérők-
ben, bor, must és szesz részére, te-
vébbé mindenféle hőmérők, minden-
nemű kivitelben.

Szemüvegek és orrcsipek or-
vosi rendellet szerint azonnali ké-
szítetnek.

DELÉN,

szövet, zefir, ruhavászon, kreton,
batiszt stb. gyönyörű választékban

Hoffmann Sándor

cségnél 1881

Arad, Színház-épület.

Vidékre mintákat készséggel küldök.

Permetező javítások elfogadtatnak

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű
gummi csövek legolcsóbb gyár-
árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó
cseppig kifolyik, a szőlő magvak,
héjak és egyéb tisztatlanságok
azonnal továbbittatnak, ezáltal a szí-
vattyu nem romlik és a bort nem
ronthatja, a gépezet jó működé-
seért 3 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Közsé-
geknek legalkalmasabb,
mert homokos és sáros víz hasz-
nátatásnál sem tagadják meg a
szolgálatot, — a gép jó működé-
seért 3 évi jótállás (ingyen javítás),
hozzá való országos egységes csa-
varok és a legjobb minőségű belül

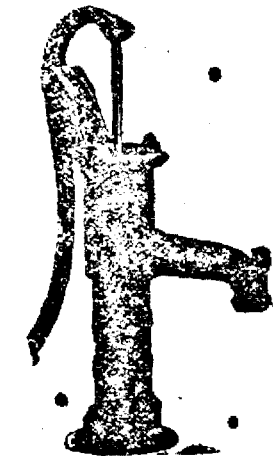
gummirozott
kendercsövek
a legolcsóbb
árban.

Kutak

a hozzávaló

csövekkel

olcsóbbak és
jobbak, mint
bármely bel-
vagy külföldi
gyárban.

Hönig-Ottó

M. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő
és szivattyu készítő. 351

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Védekezzünk a

MOLYOK

ellen.

Biztos hatású molypusztító sze-
rünket ajánljuk —.50, 1.—, 2.— koronás
eredeti dobozokban.

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése

ARADON.